

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

Ἡ μεγάλη Ἰσπανίς Χορεύτρια
ΑΟΥΡΕΑ

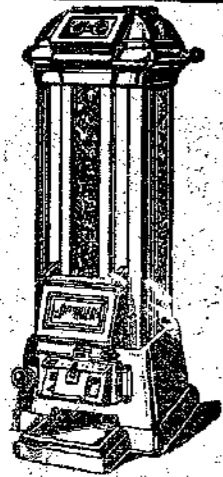
ΕΤΟΣ ΓΟΝ

ΜΑΪΟΣ 1926

ΤΕΥΧΟΣ 40Ν

ΘΕΡΜΑΣΤΡΑΙ ΚΙΑ ΚΟΥΖΙΝΑΙ

ΕΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ

ΦΙΛΤΡΑ ΥΔΑΤΟΣ
ΛΑΜΠΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ
ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΙ

ΤΙΜΑΙ ΑΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΟΙ

Δ.Γ. ΔΟΥΖΙΝΑΣ

ΟΔΟΣ ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ 17

ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ

PAVILLON

Παρισινά Πιάνα

Πιανόλλα : Regy
& Oury

ΣΑΒΒΑΚΙ

PARISIEN

Γραμμόφωνα, Δίσκοι, abat-jours
Παρισινά κομφοτεχνήματα. Bi-
belots - Coussins

ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ 30. — ΑΘΗΝΑΙ

ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ, ΚΟΜΦΕΤΟΠΟΙΙΑΣ
ΛΟΥΚΟΥΜΙΩΝ, ΚΑΡΑΜΕΛΛΩΝ
ΚΑΙ ΧΑΛΒΑΔΟΠΟΙΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ & ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΩΓΟΥ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1838

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ὁδὸς Πειραιῶς, Τηλ. 5-31

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ὁδὸς Καλαμῶτου 18, Τηλ. 8-71. ΑΘΗΝΑΙ

ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΡΟΥΤ' ΓΚΛΑΣΣΕ = ΠΩΛΗΣΙΣ ΧΟΝΔΡΙΚΗ & ΛΙΑΝΙΚΗ

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΤΟΣ Γ' = ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 4' = = = ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ ΑΡΙΘ. 9

ΜΑΪΟΣ 1926

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ & ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ Θ. ΧΡΗΣΤΟΦΟΡΙΔΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	Έτησία	Δραχμαί 100	Τιμή έκαστου φύλλου διά τας 'Αθή-	
	Έξάμηνος	> 55	νας και Πειραιά	Δραχμαί 3
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	Έτησία	Γ. Δ. 50	Διά τας επαρχίας	Γ. Δ. 4
	Έξάμηνος	> 25	Διά τὸ 'Εξωτερικόν	Γ. Δ. 1

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΑ "Η ΜΗ ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ

Η ΠΡΩΤΗ ΤΗΣ ΚΛΑΡΑΣ ΤΑΜΠΟΥΡ

Φέτο είναι η δεύτερη χρονιά που τόσο συχνά έχουμε τις επισκέψεις ξένων τουρνέ. 'Αλλ' οί ευγενικοί κύριοι με την προοδευτική πρωτοβουλία της επιχείρησεως που φέρνει τον τόπον μας μεταξύ των πολιτισμένων χωρών, στάθηκαν πολλές φορές άτυχοι. Φυσικά μεταξύ των άποτυχημένων εμφανίσεων δεν θεωρούμε τον θίασο της δεσποινίδος Κλάρας Ταμπούρ. 'Αλλ' ούτε και άλησμόνητη έντύπωση εξαίρετης βραδυάς. 'Ηταν ὁ τελευταῖος, ἡ χειμωνιάτικη ὥραία σαζόν πέρασε. 'Εχουμε πολλές υποσχέσεις για τον ερχόμενο χειμώνα.

Μιά γάντια όμως δένει τους ξένους θιάσους να πέφτουν έξω στην εκλογή των έργων της πρώτης των παραστάσεως. 'Η ίδια κακοτυχία βρήκε και τὸ θίασο της Δος Κλάρας Ταμπούρ να μᾶς ἐμφανισθῆ με τὸ «Θεόδωρο και Σα» τοῦ Nancy και Armon, τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων Ζούρου και Πετροκοκκίνου, που ἔγραφαν ἄλλοτε συντροφικά μ' αὐτὸ τὸ ψευδώνυμο ἑλαφρὰ θεατρικά ἔργα, παιζόμενα σὲ ὄχι πολὺ κεντρικά θέατρα τῆς Γαλλικῆς πρωτευούσης, κι' εἶσι ἄθελα κάμαμε νοσταλγικά τὴν ἀντιπαραβολὴ τοῦ ἴδιου

ἔργου πὸς ἀνέβηκε τὸ 1915 ἀπὸ τὸν περίφημο ἐκεῖνο θίασο τῆς Κυρίας Κυβέλης.

"Αν ἦτο δυνατόν οί φιλοξενούμενοί μας να ἔχαν παρευρεθῆ σὲ καμιά ἀπ' ἐκεῖνες τίς παραστάσεις θὰ ἀπελπίζοντο πολὺ ἀπ' τὴ δική τους ἐμφάνιση. 'Εκτός ἀπ' τὸν Chenerot, που ὁ κ. G. Saulieu ἦτο μιά ἀβίαστη εὐχαρίστηση και τεχνικώτατος σὲ τὴν ἀποκάλυψη τῆς φωτογραφίας τῆς συζύγου σὲ τὴν πρώτη πράξη.

Η ΔΟΣ ΚΛΑΡΑ ΤΑΜΠΟΥΡ

Τὴν Κλάρα Ταμπούρ τὴν ἔχουμε ἀπὸ τίς Petites Curieuses τοῦ Τριστάν Μπερνάρ, πὸν πρωτοπαίχτηκε τὸ 1920 στὸ Παρίσι στὸ Théâtre des Boulevards, και ἀπὸ τίς παρσόνες τῆς ἐμφανίσεως, ἔχει ἑνα φῶς πολὺ ξεκουραστικὸ στὰ μάτια και μιά εὐχέρεια σὲ τὴν κινήσει που κυλά, προσπαθεῖ να μιμηθῆ τίς μεγάλες παρισινές βεντέτες, ἀλλὰ δὲ ἀπὸ περνοῦν γλυστερά ἀπὸ πάνω τῆς

χωρὶς να μᾶς ἀρίσουν τὴν παραμικρότερα συγκίνηση, μένουν μιά ἀπλή ἐπιτετηδευμένη προσπάθεια. 'Εννοεῖται οὔτε αὐτὴ ἔχει τὸν ἐγωισμό τοῦ μεγάλου, οὔτε ἡμεῖς τὴν ἀπαίτηση τοῦ ἐξαιρετικοῦ. Δυστυχῶς όμως δὲ ἀπὸ τὰ προτερήματα λανσάρονται με τὰ ὄραια κενσιμέ-

να κομμένα μαλλιά της και με τις κομψές του αλέτες της, με το ξεπυλωμένο όμως κεφάλι για να παίξει το διπλό πρόσωπο και το άσκητο κοστούμι του μπαλέτου που μάς εμπρόσθησε στην τελευταία πράξη, τίσυσε όλα και δεν θά ήμεθα υπερβολικοί αν πούμε ότι κατόρθωσε να μη μείνη συμπαθητική.

Κι' ενώ περιμέναμε την επομένη από τους θεατρικούς κριτικούς του καθημερινού μας τύπου, να θέσουν τα πράγματα στη θέση τους και να πρωτοπορευθούν στο άνοιγμα του φωτεινού δρόμου, καθοδηγώντας το κοινό, που περιμένει περιέργο να καταμερίσει τη θολωμένη γνώμη του, οι ίδιοι άνθρωποι που πέρσι ξμειναν ανευχάριστοι και εσαυτίσαν την φίνα τέχνη μιας Λαπαρσέρυ και φέτο τους φάνηκε βαρύ το τό παίξιμο ενός 'Αλεξάντρ, βοήκων την εὐκαιρία να σκορπίσουν λιβανωτούς για την ελαφρότητα της Δεσποινίδος Κλάρας Ταμπάρυ και να μείνουν μ' άνοιχτό το στόμα μπροστά στην ώραία της κομμοσέναια. Και κατόπι ρωτιόμαστε γιατί θεατρικώς είμεθα στη σειρά του προοδευμένου έθνους των Μαιμελούκων.

Γ. Ι. ΝΑΥΠΑΙΩΤΗΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Ο ΡΑΥΠΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΙΤΣΑΡΗΣ

Την 6ην Απριλίου εις την αθήνα εν του Παρνασσού εν μέσω πυκνοτάτου άκρατήριου δ καθηγητής της Γλυπτικής κ. Θωμάς Θωμόπουλος άπεκάλυψε την μεγαλοφυΐαν του μοναδικού τουτου "Ελληνοσ γλύπτην, ο οποίος έν δύνετο να ληρηνηθή τελείως άφού οι σύγχρονοί του τόδον τον άδίησαν. Με την φαινην και αναλυτικήν αυτην κριτικήν, ο κ. Θωμόπουλος εκαιτηρήσασε τόσο την άδιφορίαν της Πολιτείας προς τούς "Αθηναίους μεγαίους δημιουργούς, όσον και την αστόχαστην, άνίδη και άρητική κριτικήν που έκανε ένα μέγα ό πνεύμα να πεθάνη από παρασμον με την θλίψη στην καρδιά και το παράπονο στ' ήλιη.

Η εμφάνισις του Βιτσαρη, έγει ο κ. Θωμόπουλος, εις τον καλλιτεχνικόν όρίζοντα της Ελλάδος εις ένας σηματικόν σταθμόν εις την ιστορίαν της εν Ελλάδι Γλυπτικής, αλλι και διά την πηγήσμον τέχνην ο Βιτσαρης ενέβη εις από τους μεγαλειότερους προδρόμους των τάσεων όπωσ η γλυπτική άταλλαγή από τις φευδέις επιδράσει των άκαταλήπτων σχημάτων της κλασσικής "Ελληνικής Τέχνης.

Ο ψευδοκλασικισμός έμούνετο την εποχήν εκείνην εις όλην την Ευρώπην. Μετρούμενοι εις τα δάκτυλα είναι οι γλύπται που άποτειρόνται να μελετήσουν την φύσιν και την ζωήν. Δειλί δειλά προσβάλουν εις τις εκθέσεισ έργα μη βάσιν την μελέτην της φύσεως. Άγών λυσσάδης διεξάγεται εν μέρους των ψευδοκλασικων

κων και κανείς από τους γλύπτας δεν τοιμά να ξεφύγη από τας παραδεδομένας προ ιδόσεισ. Τό άπαλύτως όρωϊον ήτο το σύνθημα των αθηναϊκών. Αλλά διά τον Βιτσαρη, τον βαθύν μελετητήν της φύσεως, ο δρισμός αυτός ήτο έξεις κενή και άντιτάσει εις το άτολύτως όρωϊον το φυσικώς όρωϊον.

Υπό τούτασ συνθήκασ εύρισκόμεν ο Βιτσαρης ήρχισεν να μελετá βιθεϊά και στοχαστικé την φύσιν, τους ανθρώπους γύρω του, την ζωήν με τα σπναισθήματά τησ, και δι' η' άποδείξη την πλάην, εις την όποιαν έπίστευον οι σύγχρονοί του, έπλασεν τον γ'ωϊόν τύπον της έποχής: τον "Αράπη «Χρήστο», καθισμένον με μια παθητικώτατη έκφρασι του προσώπων, μοναδικήν άτό την άπειρην της ψυχολογίας του ανθρώπου.

Η ποίησής, την όποιαν έξήγησε το έργον τουτο εμφανισθέν κατά πρώτην φοράν εις την έκθεσιν των "Ουμπίων το 1875, εις χαρακτηρισί η της μέρας όλων των μεγαλοφυών που προτιέχουν της εκχής των.

Η ευτροπή των "Ουμπίων μόλις ήξίωσε μνείας το έργον. Το άπέφρασε, «ώνόμασε ήτην ιδέαν άνωχή και ότι ο καλλιτέχνης δεν έξελέξατο άντικείμενον άξιον του προορισμού του να παραστήσῃ».

Μάτην διαμαρτύρητο ο καλλιτέχνης. «Πώς, έλεγεν ο Βιτσαρη, η μορφή Αιθίοπος δύναται να χρησιμοποιησ όσ θέμα ζωγράφου και δεν δύναται να χρησιμοποιησ όσ θέμα γλύπτην; Αλλι οι επικριται ήσαν πόλο, το Αιτικόν άλλας άφειδώς έκοπζετο εις βάρος: ενός μεγαλοπροπύς τέχνη το Αιθίο, ο Ροϊδης, ο έξυνώτερος αθηναί, Ρωμηός τησ εποχής του, αλλι και ο επιτολυότερος διά νη κρίνη μίαν τέχνην της όποιασ δεν έγράφεισ όστιε τι πρώτα στοιχεία της πισιστικής δημιουργίας, έγραφε με το πικρόχολον όρωϊον του και δηλητηρίαζε την ευαίσθητην και βαλυσίαστη ψυχή ενός μεγαίλου δημιουργού. «Πώς, έλεγε, εις την χώραν του Έρμού του Πραξιτέ ουσ θα κάνωμε Άραπίδες;»

Απικά οσ να παρατηρήσῃ ο Ροϊδης το αθηναϊκό κλασσικό ερώτο με τον όποιον παρατηρούσε την ζώσιν και ήνουμένην φύσιν ο μεγαίλος αυτός καλλιτέχνης. Κακομαθημένος όσ προς τον τρόπον της παρατηρήσεως καταδίκασεν διη αυτό, ο ίδιος υπερασπιζων τον εαυτόν του εναντίον των κατικρίσειων του Άγγέλου Βάχου εις το έπιτίδιον της φιλολογίς, έθεώσεν όσ βάσιν της: "Εγχειριτής αισθητικής και της: «Επιστήμης του Καλού.»

«...Πρό των όφθαλμών του τέχνητον ισταται διηρημέσ πρότυπων ήόμενον αδιώ πανταχοϋ, καθ' ήδόν, εις το θέατρον, την αθήνασ χοροϋ και την εκκλησίαν. Το πρότυπον τουτο είμεθα ήμεις αυτοί, η δε διηρηκή: αυτη όπισσί, παρακολουθούμα τον τέχνητην εις το σπουδασιόριον επιβάλλεται αδιώ ά άποδράσιωσ.»... ("Εμμ. Ροϊδη Κριτικαι μελέται. Σ. 70). Αλλι ο Ροϊδης, ειρωνευόμενος και σκόπτων τα γλυ-

πτια έρωϊ του Βιτσαρη, δεν έδίσασεν να εξαγγείλη τους "Αισθητικούς του άφορισμούς, γραφον δήθεν ενισολήν Άγγέλου περι Γλυπτικής, ότι "όπωσ οι Άρχιτοι "Ελληνες παρίστανον μεθύσσει, έλαστας εις τούς πέους, ένα άποστρωφώσαι την μέτην, αυτω και ήμεις σήσαστε Βιτσαρη ουσ Άραπίας εις τα Παρθεναγωγεία προς εκδίωξιν του πειρασμού η... Αλλι ο Άράρης αυτός του Βιτσαρη εις το Αιώνιον σύμβολον των μεγαλοφυών, εις η θεει έμπνευσσ που έρχεται όσαν μια άποκαλύψις της Αληθείας.

Γιατί το έργο αυτό, και ήμέ, μεζδ με την χάλκνη Έποχή του Rodin, άποτελόν τους

ΠΑΣΧΑΛΙΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΘΥΜΙΟΥΛΑ

Μία φορά σ' έλη τη ζωή μου γιώρτασα την Πασχαλιά, έτσι αληθινά και έτσι θυμοφά — τόσο αληθινά και τόσο θυμοφά που θά τη θυμάμαι πάντα εκείνη την Πασχαλιά, αν και περάσανε χρόνια και χρόνια από τότε.

Είμουνα παιδι και είχα πάει στο χωριό, σ' ένα χωριό από δεκα σπιτάκια, όχι περισσότερα, στα ριζά ενός βουνού. Πεύκα από πάνω, και κάτω στα πόδια του θάλασσα.

Είχα πάει, βγαίνοντας ο Φλεβάρης, κ' έμεινα εκεί όχι για να καλογερέψω, μα για να μελετήσω, να πάρω το δίπλωμά μου, που μου τ' άφινότανε πεισματικά η Αθήνα, με τα γλέντια της και με τα ξενυχτα της.

Οι χωριάτες είτανε γεωργοί και ραϊνάδες κι ο Παπαγιώργης, ο παπάς του χωριού, ο μόνος χασομέρης, που του περισσευε καιρός να κάνει παρέα μαζί μου, πότε στο πεζούλι της μικρής εκκλησιάς του χωριού, πότε σπιτι του απέξω, το δειλινά, όταν είτανε καλοκαιριά, η μέσα στο σπιτάκι του, σιμά στο τζάκι, σ' αφισούσε βαρροιάδι, που το χτυπούσε κατάφυχα τα χωριά.

Τότε σουζε κιάλια ο παπάς—σαν είχε δικιά του κρασί, τ' ήθελες να κάνη; Νη του το πίνουν οι ξένοι;—Είχε και μια κόρη θυμοφά, τη Θυμιούλα, ίσαμε δεκάξη χρονών κατάξανθο κορίτσι, σερεπιτό, παιγνιδιστικό, θε μου σώσε με! με δυό δλογάλανα μάτια, γιομάτα μαργιολιά.

Χωριατοπούλα, μα νάν της άλλαζες τα ρούχα, νάν της συμμόρφωνες λιγάκι τα μαλλιά, να της φορούσες κάλτσες μεταξωτές και σαρκίνα Φαραώ, θά την έπαιρνες γι' Αθηνατοπούλα.

Της έκανα τα γλυκά μάτια παιδι της Αθήνας, βλέπει. Που να την ξεχάσω την τέχνη μου; Τη γλυκοκύταξα, της έρωχηνα που και που κάτι λογάκια, έτσι σ' άφορομένα, άλαφροπειραχτικά, τσαχινάκια.

Τάθελε; Δέν τάθελε; Δέν μπορούσα να καταλάβω. Πότε χαμογελούσε, πότε με άγριοκοί-

δύο πόλους γύρω από τους δύο ουσ περιτρέφεται όλη η κίνησις της νεωτέρας Γλυπτικής... Και έπαιλει ο κ. Θωμόπουλος, ότι η Έλας όσιε μια από 100 χρόνια έλευθερίας που πέρασεν από τραγικό μαρτύριό τώσων μεγίλων Έλληνα γ'υπτών, δέν αξιόθηκε να αυτησῃ αν μια γλυπτο ήκη και να μαζέψη τα λείψανα των σκορπισμένων έργων των παιδιών της.

Άθριο θάναι πολύ άργί, γιατί αν η σπιάνη του άρχαιολόγου βρίσκει μενα στα γ'υπτικά έργα των μεγίλων Έλληνα γ'υπτών την ιστορίε του πολιτισμού της άρχιας Ελλάδος, όμως κανένα έργο της νεωτέρας γλυπτικής δεν θά μ'ιρωθῃ για τον σύγχρονο πολιτισμό μας.

ταξε. Το σκασμένο. Το θυμάμαι ακόμα και σήμερα και ξεκαρδίζομαι.

Μεγαλύτερος της ένα δυό χρόνια και παιδι της Αθήνας έγω τετραπέρατο, ξεσκολισμένο στα τέπια, έκανα μια δυό φορές στα σκοτεινά να την άσπαζω, να της δώσω κανένα φιλι κλεφτό, μα πάντα μου ξεγλυστρουσέσασ χέλι, η οχιγότανε άπάνω μου άγριομένη, σάν άγριογάτος, να μου βγάλη τα μάτια.

Σιγά σιγά θυμοσ να δήτε, που μαλάκωσε. Είχα πάψει να την περωίζω κιάλια. Μόνο που τη γλυκοκοίταξα και που της γλυκομίλουσα.

—Θέλεισ να με φιλήσις; με ρώτησε μια μέρα άνεπάντεχα.

—Όχι της άποκριθήκα σοβαρά.

—Και δεν παίρνεισ, τα μούτρα σου! μου είπε κ' έσκάσε στα γέλια.

Ηοθε κ' η Πασχαλιά. Οι περισσότεροι από το χωριό είχαν πάει στην χώρα, δυό ώρες δρόμο να πασχάσουν εκεί. Είχε πάει κ' η παπαδιά με τα δυό της τ' άγόρια, μικρότερο αλλι τη Θυμιούλα. Ο Παπαγιώργης έμεινε για να πάη άνήμερα. Τόχε για κακό να μην άναστήσῃ πρώτα, τα μεσάνυχτα, στην εκκλησιά του.

Έμεινε λοιπόν ο Παπαγιώργης, έμεινε κ' η Θυμιούλα να τονε συντροφέψη.

—Έσδ θά πάς; με ρώτησε από τωρίς η Θυμιούλα.

—Όχι θά κάνω κ' έγω Ανάσταση μαζί σου!

—Και άθροθης αυριο στη χώρα;

—Όχι!

—Γιατί;

—Γιατί θά πάς εσδ και σούχω θυμόσει.

—Μωρέ, ίσαι ένας!

Κ' έβαλε τα γέλια.

Τη νύχτα άνταμώσαμε στην Εκκλησιά, οι τρεις μας, κ' ένας γερορεσινάς, κουμπάρος του παπά, πουνοιουθε κ' από ψαλτική.

Νύχτα Αποκριάτικη. Χαρα Θεού. Άλαφροπειραχτικά. Κι ο άλαφροπειραχτής άγριότανε τη θάλασσα. Ο παπάς με τον κουμπάρό μέσα στην εκκλησιά, κ' ήμεις απέξω, στο πεζούλι. Καθόμαστε κοντά κοντά, κολλητά πέσ, κ' έγνωθῃ την άναπνοή της στο χουδαϊτό πρόσωπό μου κ' έρω-

ή μισροδιά της με μεθοῦσε.

Έκανα να τής πιάσω το χέρι. Αντιστάθηκε.

—Θες να σε φιλήσω, Θυμιούλα; Θυμάσαι; Μια φορά μούπες πώς θέλεις...

—Όχι τώρα! Ν' αναστήσουμε πρώτα.

—Και σαν αναστήσουμε;

—Αί, τότε πιά...

Και γέλασε, όπως γελοῦσε πάντα σαν τής έλεγα κάτι κ' εΐτανε στα καλά της.

Έγινε ή 'Ανάσταση, απόλυσε ή 'Εκκλησιά και πήγαμε ίσα στο σπίτι του παπᾶ. Η Θυμιούλα από νωρίς είχε βάλει μια κόττα κ' έβραζε. Και κόκκινα αυγά μπόλκινα. Το στρώσαμε στο φαί και στο κρασί.

—Χριστός 'Ανέστη!...

—'Αληθώς 'Ανέστη!...

Κι άδειασμα, ίσαμε τον πάτο, των ποτηριών.

Είχα κοντραστάρει με τον παπᾶ, ποιός θα πη περισσότερο, έτσι, για αγάπη του Χριστού.

Η Θυμιούλα δεν έπινε. Μόνο μάς κερνούσε. Δυό τρεις φορές, στα κλεφτά, τής θύμησα με γεννήματα το τάξιμό της και μωγγνεψε κ' αΐτη πώς δεν τὸ ξεχνάει. Και δός τον κρασί.

Θάπια έναν περιδρομο, φαίνεται, γιατί χω-

ρίς να τὸ νοιώσω, πότε και πὸς έγειρα εκεί πάνω σε μια κουβέρτα φλοκιστή, πούτανε στρωμένη κατάχαμα, κι άποκοιμήθηκα.

Τὸ πρωί με ξύπνησε ή Θυμιούλα. Τὸ κεφάλι μου καζάνι. Τὰ μηλίγγια μου πηγαίνανε να σπᾶσουνε.

—Σήκω, μεσημέριασε, ύπναρά!... Σήκω, να πάμε στη χώρα.

—Ο παπᾶς πούνα;

—'Οξω στάχοφρι. Ζεβει το κάρρο...

Τὴν έπιασα από το χέρι και τὴν έσυρα κοντά μου.

—'Ελα, τής εΐπα θα μου δώσης το φιλι που μούταξες...

—Τώρα φιλι;... μούπε γελώντας και τινάχτηκε από κοντά μου με όρημ. Τώρα φιλι;... Και τι άλλο έκανε; δλη τὴ νύχτα, θεομπαιχτη, παρὸ να με φιλᾶς; 'Όχι ένα, μόνο χίλια φιλιὰ μούδώσες!...

Τὴ φίλησα; Ξέρω κ' εγώ!... Περάσανε τριάντα, σαράντα χρόνια από τότε, γέρασα, άσπρίσανε τὰ μαλλιά μου, μα ακόμα δεν μπορῶ να ξεδιαλύνω αν άληθινά τὴ φίλησα τὴ Θυμιούλα, ή αν έτσι μου τὸ εΐπε ή καμωματοῦ, για να με ξεφορτωθῆ.

Δ. Π. ΤΑΓΚΣ ΠΟΥΛΟΣ

Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ

ΕΚΕΙΝΟΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ ΜΕ ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΑ Τ ΑΧΕΡΙΑ...

—Σ' αγαπῶ. Τὸ ξέρεις;

—Τὸ ξέρω... Και χαμογέλασε.

Και ήταν βράδυ και κάπου εκεί κοντά έπαιζε μουσική.

Στον οὐρανὸ δεν έχουν μουσική δεν ξέρουν μουσική, εΐμαι βέβαιος γι' αυτό ή μουσική εΐνε δημιουργημα του ανθρώπου, μονάχα του ανθρώπου, και ο άνθρωπος εΐνε καλύτερος απ' το Θεὸ μόνο και μ' νο γιατί δημιουργησε τὴ μουσική.

Ο Θεὸς μονάχα βροντῆς και άκατανόητους ήχους έπλασε και σφυρίγματα και κελαιδίσιματα άσυνάρτητα των πουλιών και των νερών που τρέχουν και τ. ν άγέρα που φυσᾶ μα ο άνθρωπος τὰ πήρε δλ' αυτά κ' έπλασε τὴ μουσική.

—'Επαιζε μουσική εκείνο τὸ βράδυ...

Κι' ήταν μικρούλα και άγνη ή μελαχροινή κοπέλλα που καθόταν δίπλα μου, και τὴν αγαπούσα πολύ.

—'Ό! δὲ γράφω ρωμάντσα, βεβαιωθῆτε γι' αυτό, τί τῶφελος! 'Από το χέρι ήθελα να σᾶς κρατήσω, και να περνούσαμε μαζί δλ' αυτά τὰ δεκαπέντε χρόνια... Σιαθῆτε 'δῶ και μὴν ξεχνᾶτε πὸν μείγαμε να, στα δεκαπέντε χρόνια...

—'Εξησα εγώ, ναί, κίριοι, έξησα δεκαπέντε βαργιά άσήκωτα χρόνια, που άξίζουσι για τέσσερες χιλιάδες δικά σας. Τὸ στήθος μου κλείνει μια μούμια παλιά, πολύ πειὸ άρχαίαν απ' αυτές

που σιάβουν και βρίσκουν εκεί κάτω και εΐναι στολισμένη με διαμάντια και άδιόρατες λεπτομέρειες: που μαζεῦθησαν στο διάστημα αΐτης τής πρωτόγονοτης αγάπης.

—'Ενα βιβλίο από τόμους πολλούς εΐνε γραμμένο με παράξενο μελάνι πάνω εις τὰ σταυρωμένα χέρια τής μούμιας θα τὸ βρῆτε: οί σελίδες φαινονται λευκές στα μάτια του άνύποτου θεατή, μα όταν έχρη το γιατρικό και χονχουλίσης τις λευκές σελίδες, τότες ξανοίγουν τὰ μαύρα γράμματα. 'Ετσι ιστορήθηκεν αΐτη ή άγάπη...

—Τίποτε, ένα τίποτε μέχοι βλακείας, στο διάστημα αΐτων των χρόνων' ένα τίποτε όμως τόσο μεγάλο, όσο μεγάλο δεν εΐναι του σύμπαντος δλοκλήρου τὸ τίποτε.

Και θάθελα να σᾶς εΐχα μαζί μου, να σᾶς κρατάγα από το χέρι στο διάστημα των χρόνων αΐτων... 'Ελάτε και τώρα αν θέλετε...

Εΐναι σκοτεινά τώρα, κάνει όγρασία, γιατί δεν έχει φωτιά και φῶς... μα ξέρω καλά τὸ δρόμο και σᾶς κρατῶ από το χέρι... 'Ελάτε...

—'Ο αντίλαλος:

—Σ' αγαπῶ τὸ ξέρεις;

—Τὸ ξέρω...

Κι' ένα χαμόγελο.

Μη ζητάτε τίποτ' άλλο, γιατί άλλο τίποτε δεν έχει να σᾶς επαναλάβη ή ήχώ' αΐτὰ μονάχα άκούσθηκαν στο διάστημα των τεσσάρων χιλιάδων χρόνων' κ' αΐτὰ λίγες φορές, πολύ σπάνια, πέντε ή δέκα φορές δλο κ' δλο' κ' έπειτα κάτι σαν σιωπή, κάτι σαν τραγοῦδι...

—'Ακουστε, εΐνε τραγοῦδι αΐτό; Τὸ λέτε σεις

τραγοῦδι; Σιωπή τὸ λέγω εγώ. 'Τσως νᾶναι και τραγοῦδι.

—'Λίγο φῶς! Εΐναι φῶς άραγε ή μήπως τὰ μάτια μας χαμένα στο σκοτάδι δνειρευόνται φῶς; Καλὸ εΐναι, κ' ᾶς εΐναι κ' όνειρο. Δυὸ σκιές, περπατοῦν άργά, άργά και δὲ μιλάνε. Βλέπετε; Μπρός και πίσω τους άτέλειωτος ξετυλίγεται ο δρόμος' ο νέος έχει σκυμμένο τὸ κεφάλι και σταυρωμένα τὰ χέρια' εκείνη χαμογελᾶ και δὲ μιλάνε...

Μια πελώρια κλεψύδρα, πάνω σε μαῦρο μαρμαρίνο βάθρο στάζει σπιρί, σπυρι τὴν λεπτότατην άμμο' κάθε σπυρι και δευτερόλεπτο' και εΐναι κλεισμένα δεκαπέντε χρόνια δλοκλήρα μέσα 'κει. Πρέπει ναχουμε ύπομονή, κίριοι, να περιμένουμε ν' άδειάσουν δλ' αΐτὰ τὰ χρόνια σταλάζοντας έτσι λεπτό, λεπτό...

—Τί, φεύγετε; Φοβηθήκατε; Στενοχωρηθήκατε μήπως; 'Ας εΐναι, πηγαίνετε στο καλό...

—'Εγώ έχω άπέραντην ύπομονή' μπορῶ να πέσω εδῶ και να περιμένω πάλιν, όπως τότε, να σταλάξουν δλ' αΐτὰ τὰ χρόνια, να τὰ μετράω σε δευτερόλεπτα, σε λεπτά, σε ώρες και βδομάδες' για μένα δεν έχει ο χρόνος σημασία. 'Εχω ύπομονη και ξέρω να τον κυλάω με τὴ θύμηση και με τὴ σκέψη...

—'Η θύμηση!... 'Η σκέψη!... 'Η λύπη και ή αγάπη!...

Τέσσερης κολώνες που βαστᾶνε τὴν πελώρια θριαμβευτική άψίδα τής δόξας του ανθρώπου.

Τίποτε δεν εΐναι άνωτερο από τὴν ανθρωπινή σκέψη...

Τίποτε πὸ άπέραντο από τὴ λύπη τὴν ανθρωπινή...

Τίποτε πὸ βαρὺ από τὴ θύμηση, τίποτε πὸ θερμὸ και φανερό απ' τὴν αγάπη...

—'Ο άνθρωπος εΐναι ή δόξα του σύμπαντος. Μεγαλειτερος από τὸ κοῦφιο τὸ άπειρο, γεμάτος αΐτὸς σκέψη και λύπη...

—'Η Γῆ εΐναι τὸ μεγαλειτερο και τὸ βαρύτερο άστρο!

Εΐναι μεγάλη ή Γῆ με τὸ λυπημένο, τὸ σκεπτικό της ανθρωπο... 'Ο οὐρανός εΐναι μικρός με τον άπερίσκεπτο Θεὸ του...

—'Γι' αΐτὸ δὲ θέλω να πεθάνω, Θεέ, δὲ θέλω ναρθῶ κοντά σου «ενθα οὐκ εΐστι λύπη, οὐδὲ στεναγμός!...» Καῦμένη παπούλη!... μπορεΐ να θπάρχη και ν' άξίζη τίποτε χωρίς τὴ λύπη;...

—'Εδῶ θα πέσω, εδῶ θα μείνω, και θα ξαναμετράω πάλι τ' άτέλειωτα χρόνια σπυρι, σπυρι όπως θα σταλάξουν στὴν κλεψύδρα και άμποτε να εΐνε οί σταλαμματαές αυτές' όσο μπορεΐ πὸ βαργιές, πὸ φορτωμένες από θύμηση και σπαραγμό...

—Ποῦ σταθήκαμε;... 'Α! ναί, στα δεκαπέντε χρόνια...

('Ακολουθεΐ)

Υ. Γ. Στο προηγούμενο τεῦχος παρακλή να διορθωθῆ ή φράσις: 'Είχα τὴ δύναμη να τους ακολουθήσω» (σελ. 18, στήλη 2)—«δεν εΐχα τὸ θάρρος να τους ακολουθήσω».

ΣΤΟΙΧΙΩΜΕΝΗ ΠΕΤΡΑ

Λιγνόμορφη χωριάτσα, σ' άρχοντικό σου πάτησα ξένος περαστικός. 'Η νύχτα μου θαράπαιψε τὴν κούραση, μου άνάπαιψε τὴν έγνια, ύπνος γλυκός.

Χωριάτσα κ' άσίκησα, τον πειρασμό σου άγρίκησα τυφλὸ και δυνατὸ. Τὸ βράδι άργά σου μίλησα και τὴν αΐγη σε φίλησα πρὶ να ξενητευτῶ.

Κρινόμορφη χωριάτσα, φεύγοντας παραπάτησα στὴν πόρτα σου μπροστά. Κάτι έκαμε να νοιώσουμε πὸς πιά δὲ θ' ανταμάσουμε τὰ βλέμματα πιστά.

Χωριάτσα λεβέντσα, πολλές φορές κ' ά γλάνθησα γυναίκες και κρασί, δλο τον κόσμο α γύρισα κ' αν όλα κ' άνη μύρισα, μα ή δίψα μου εΐσ' εσύ.

Χωριάτσα και μάγισα, τὴ λύρα μου τὴ ράγισα στὴ λύσσα μᾶς κρανηγῆς, κάθε χαρά αναμέριασα και για χορδές της ταίριασα και για νεῦρα της όργῆς.

Κατάρτη χωριάτσα, τὰ νιάτα μου παρατήσα στὴν άσπρη σου ποδιά, κ' αν πεθانا και σάπια, —στον τόπο που σ' αγαπήσα μου στοίχισε ή καρδιά.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

(«'Ορθρος» — Γιάννη Μελά. — "Εκδόσεις «Πυραῶν», Σύρα)

Τρα οῦδια που έχουν τὸ χάρισμα ενός εγγενικοῦ άρώματος μα έλαττώματα πολλά, τόσο στὴν τεχνική του στίχου, όσο και στο δλοκό των λέξεων. 'Ο ποιητής και νέος εΐναι και νεοφανέρωτος. 'Ο «'Ορθρος» του δείχνει τὴν βέβαιη έλπίδα μᾶς άραιάς ήμέρας. 'Η ποιητική οὐσία δοχεται από γνήσια πηγή, ρεΐ όμως δύσκολα γιατί δεν έχει γίνει ακόμη τὸ κανάλι που φτάνεται από τὴν έπιστήμη τής τέχνης και από τὴν έπίγνωση των χαρισμάτων. Κ. Ρ.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

Δέ θέλω νάναι ο τάφος Σου βιός, σκληρό τό χώμα. Στάλα δροσίδες ή πλάκα που θ' αγγίξει Σου το σώμα. Κι ο Τάφος νάναι το μικρό μαρμάρينو πλάτι Που όνειρεπόσουν στη ζωή νάν τώβρεις, Στρατολάτη.

Θέλω τά κουρασμένα Σου τά στήθια νά ήσυχάσουν. Καθώς τά νυχτοπούλια που πηγαίνουν νά κουρνιάσουν. Κι ως ύπνος νάναι ο θάνατος, μι' άπέραντη γαλήνη Που μήτε φύλλο νάν ή στεί, μήτε καρμίτων κρίνοι.

Τό γαλήνω, τ' άπίνεμο λιμάνι. Έσένα πού εί, Της Απολιτίτικης βραδιάς ή βελουδένια σκέπη, Ότι άπλό κι άναλαφρο, να μη βαρύνει, φέρνει Στο κουρασμένο τό κορμί τό νεκρικό τουλιανάκι.

Τόσο που έσύ άγνίστηκες, όσο κανένας άλλος, Κι σ'ό κονταροχτύπημα φάνηκε τρισμαγάλος Αφρίτας. Λέω, σ'όπ'πρεπει πιά νά βρεις σ'εσένα λιμάνι Γαλήνεμένο, που ό σκληρός νοι ές νά μην τά πιάνει.

Καιρός τα κουρασμένα σου τά στήθια νά ήσυχάσουν. Καθώς τά νυχτοπούλια που πηγαίνουν νά κουρνιάσουν. Κι ως ύπνος νάναι ο θάνατος, μι' άπέραντη γαλήνη Που μήτε φύλλο νάν ή στεί, μήτε καρμίτων κρίνοι.

Θέλω πουλιά χρυσόνογα, πουλιά παραδεισένια. Στόν τελευταίο τόν ύπνο Σου, φτεροβάζει μεσαζίνα. Τήν κάθε φλίση της ζωής μακριά Σου, τήνε θέλω Μαύρη κλωστή μέσ στην νυχτιάς τό πένθιμο τό βέλο.

Θέλω νά γείρης άφοβα, τρανός καρμποκόρης. Που τόσα χρόνια πάλαινα στά κόμιατα, νά γείρης. Τώρα σε γνώριμη γωνιά, σ' άπίνεμο άγρογάλλι. Μακριά πολύ άπ' τό πέλαγο κι άπ' τή χειμωνοζάλη.

Στό κουρασμένο Σου κορμί, θέλω στρωτό κλινάκι. Με τ' άγχιολούλουδα της γής λαμπάδα τό φεγγάρι. Στη νύχτα την άξέπλητη γλυσά νά σε φωτίσει. Τόν πόνο που σε σπάζαζε, νά στόν άποκοιμίσει.

Και θέλω νάναι ή πέτρα Σου, στάλα δροσίδες, που πέφτει. Από τά φύλλα της ίδιας στής λιμνης τόν καθρέφτη, Κι νάναι ο Τάφος, τό μικρό μαρμάρينو πλάτι Που όνειρεπόσουν στη ζωή νάν τώβρεις, Στρατολάτη.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ

"Άλλος κινείσ δέ φάνηκε στην πάλη π'ό μέγας. Αγωνιστής όπως Έσύ, δέ λέω νά φάνηκε άλλος. Έσύ και με τόν Χάρωνα στό μαρμαρένιο άλώνι. Χτυπήσαι, και δέ σ'ιάζεσαι τή νύχτα που ζυγώνει.

Κρατάς μι' άπολεμόχαρη γενιά μέσ στην φυγή Σου. Τ' άρματωλάκι του Παππού κρατάς, κ' είναι δική Σου Γνώριμη γή, τ' Αρκαδικό βουνό κ' ή μάνα Ελλάδα. Τό νέο πύρο που σβόδιωκε με τόση θείη λαμπρόδα.

Περνάς κόρφες και διάστρα, περνάς τό μετερίζι. Κι όσον τό πόδι Σου πατάει βλαστίρι λαλουδίσει, Περνάς κι από τήν άβροχη και διατριμένη γή. Χίλιες χαρές σκορπάς εκεί και χίλια ούράνια δώρα.

Γιά μι'άν ιδέα κ' ένα σκοπό πλατύτερο παλεύεις. Πώς νά ξυνητήση ένας Λαός, κ' αίσίσεις κι άσωπείες. Τό πατριό τό πλούτος Σου, τά νύια, τήν όρμή Σου. Τό φερόμένο λογισμό, τ' άντράκιό τό κορμί Σου.

Θυσία προσφέρεισαι κ' Έσύ σ' ένα βωμό παρθένο. Κι όπως σφαχτάρι Ατρείδικό, δέ λές τό πικραμένο Τάγματι Σου για μι' άσχημή σέ χλευασμό ν' άνοιξης. Και σε κατάρια τό Θεό που πιστεύεις νά πνίξεις.

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

(Παλαιά γελοιογραφία του Γαλάνη, δημοσιευθείσα εις τό «Μonde Hellenique» της 30 Νοεμβρίου 1907, μετά την πρώτην παραστάσιν των «Αλυσίδων».)

"Ο τρισμαγάλος Άλτρονιότη, Πατέρα μου αν σε κραζώ. Άγνάντιε στέκομαι ώς κ' αϊτής και σε' άστρά σ' άνθράσω. Δάμψη φεγγόβολη του νού, καρδιά άνοιχτή, μεγάλη του Άγωνιστή, που τέλεψε τήν Έθνοσφύρα Πάλη. 23/3/36 ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΑ

Ανάθεμά σε, Ανατολή! Όσ' αγαθά κ' αν έχει ή Δύση, σε σένα με τραβή ή ψυχή δπως τό διψασμένο ή βουση.

Θέλω άπ' τά βάσανα προτού της ξενιτιάς τσακίσω, πίσω σ' ενός πλατύ κελνεριμού γερά τις πέτρες νά πατήσω.

Τό δυόσμο, τό βασιλικό νά κόψω άπό μπαξέ άνθισμένο, άμάν άμάν! σάν τόν καιρό τόν πρώτο, τόν ευτυχισμένο.

Θέλω μ' άδέρφια τό κρασί νά πίνω πάλι σε ταβέρνα, ενή τόν άμανέ καρσί γιά με δά παίξει μι' άκατόνα.

(Από τους «Αμνέδες») ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

ANDRÉE DIVE

ΤΟ ΘΑΥΜΑ

Συζητούσαμε μπροστά στον Καζιμίρ Τουρλάμπ, τό φλεγόν ζήτημα τών γεννήσεων. Θέλησε και αυτός νά δώση τή γνώμη του και νά υποδείξη ίσως τό μέσο της λύσεως για τό επίκαιρο αυτό πρόβλημα. Άλλά οι πρώτες του λέξεις σκεπασθήκανε από ζωηρές αποδοκιμασίες.

—Σώπα, Τουρλάμπ, δέν μπορείς νά πάρης μέρος στη συζήτηση αυτή. Έσύ είσαι μπεικάρης εβδομήντα χρόνια. Έτοιμάσου μονάχα νά υποστής τήν τιμωρία σου... και μη μιλάς...

Ο Τουρλάμπ είχε περάσει τή ζωή του στις άποικίες και δικαιολογούσε τό μπεικαρλίκι του από Ιπποτισμό, που τόν έμπόδιζε νά πάρη γυναίκα και νά τήν καταδικάσει νά ζή στα τροπικά κλίματα. Περιμέναμε ν' ακούσουμε και πάλι αυτή τή δικαιολογία, όταν ξαφνιά είδαμε τόν γέρο Σουδανό νά σηκώνεται και νά ζητή επίμονα τό λόγο.

—Εμείς λοιπόν από σεβασμό του τόν δώσαμε. — Έκαμά ίσως κάτι περισσότερο, από τό νά φέρω στόν κόσμο παιδιά με τά συνειδησιμένα μέσα. Με τό δικό μου μέσο έκανα ένα θαύμα. Άκούστε, λοιπόν.

—Όλοι περιτριγυρίσαμε τόν γέροντα, και εκείνος μάς διηγήθη, με τά εξής:

—Είμαι τώρα τριάντα χρόνια που ήμουν στην Κουρουσά, στις όχθες του ποταμού Νίγερ. Ημουνά ο μόνος Ευρωπαίος σε κείνα τά μέρη. Περνούσα καλά με τους μαύρους, που είναι πολύ καλοί και άπονήρευτοι άνθρωποι... του δικού μου φυράματος. Τό χρώμα της επιδερμίδας μου, οι τρόποι μου, ή ζωή μου, όλα αυτά μ' έκαμαν ν' άποκτήσω τήν εμπιστοσύνη τών ανθρώπων αυτών.

—Ήταν κ' ένας λόγος που τους έκαμε νά με θαυμάζουν.

Γιά τις ανάγκες μου είχα ένα μικρό φαρμακείο και τό είχα έφοδιάσει με όλα τά πρόχειρα φάρμακα, που τά μεταχειρίζομουν σε πολλές περιστάσεις και για ελαφρές άρρώστειες τών μαύρων. Μερικούς άπ' αυτούς είχα γιατρέψει και οι έπιτυχίες μου αυτές μ' έκαμαν ν' άποκτήσω γόητρα και φήμη μάγου.

Τά μπουκαλάκια μου τά θεωρούσαν ιερά και θαυματουργά και καιμυί φορά άναγκαζόμουνα νά δίδω άβλαβές φάρμακο σε άρρώστους φαντασιώδεις, που ήθελαν νά γνωρίσουν τά θαύματα εινεργετήματα του ευρωπαϊκού φαρμάκου. Έπρεπε μονάχα νά τελειώσω τό κακό αυτό, γιατί κινδύνενα νά εκτεθώ και νά σηκώσω και τις ύποψίες της υγειονομικής ύπηρεσίας. Άρχισά νά κάνω λοιπόν οικονομία στα φάρμακα. Μιά μέρα με έπεσκέφθηκε ο δήμαρχος του χωριού, ο Μαμαδού Κοβέ.

—Η γυναίκα μου είναι πολύ άρρωστη. Δός μου κανένα γιατρικό.

—Δέν έχει πιά γιατρικό. — Δέν έχει. Μά ή γυναίκα μου δά πεθαίνει αν δέν δώσης κανένα γιατρικό.

Η άνησυχία του μαύρου μου φάνηκε ειλικρινής. Με δλη τή ζέση και τόν φλογερό ήλιο του μεσημεριού, τόν άκολούθησα στην καλύβα του, που ήταν πολύ μακριά.

—Άπάνω σ' ένα σωρό άπό μπαμπάκι είδα μι' ά γυναίκα που βογκούσε από τους πόνους.

—Πού πονείς; τήν ρωτώ.

—Η γυναίκα μου έδειξε τήν κοιλιά της. Δέν μου ήρθεν ή ιδέα νά εξετάσω τή γυναίκα, για νά κάμω τή διάγνωση. Θυμήθηκα μονάχα πώς στες φορές τά έντερα μου επαναστατούσαν εναντίον τών φαγητών που μαγειρίουν μου, τά καθήσυχάζα με καθαρόιο. Έδωκα λοιπόν στό άντρα της ένα μπουκαλάκι κ' ρετινόλαδο και του είπα νά τό δώση στην άρρωστη. Έπειτα από λίγες μέρες είδα τόν Μαμαδού νά μπεινη στό δωμάτιό μου, που ήταν συγχρόνως και σάλα και σαλόνι και τραπεζαρία και γραφείο, και νά σέρη όπισω του ένα ζευγάρι πρόβατα. Τόν άκούθουσε ένα παιδί, φορτωμένο με πουλερικά, με ψάρια και άλλα πράγματα. Όλα αυτά τά άφήκαν μπροστά στα πόδια μου και ο Μαμαδού μου τά έδειξε και μου είπε:

—Όσα αυτά είναι για σε και αυτό άκόμη. Και μου έβαλε στό χέρι ένα σάκιο από λερωμένα καλιόπανα γεμάτο από χρυσόσκονη.

—Γιατί όλα αυτά; ρώτησα τρομαγμένος. —Είσαι ένας μέγας σοφός.

Και έβγαλε και μου έδειξε τό λαδομένο μπουκαλάκι, που είχα μέσα τό καθαρόιο.

—Με αυτό έκαμε δύο. —Τί δύο; —Δύο κορίτσια.

Μάλιστα, είχα δώση τό καθαρόιο σε μι' άτοιμόγεννη γυναίκα, που κατά τύχη γεννήσε δύο κορίτσια διδύμα, πράγμα σπάνιο στις γυναίκες τών μαύρων. Τό θαύμα τό άπέδωσαν στό γιατρικό μου. Για νά σάς εξηγήσω δέ τή γενναιοδωρία του Μαμαδού όφειλω νά προσθέσω, όσα στα μέρη εκείνα τά κορίτσια είναι ένα προϊόν που πληρώνεται πολύ ακριβά. Τά πλούσια αυτά δώρα δέν ήσαν παρ'όμως μι' ά μικρή άνταμοιβή μπροστά στα πλούτη που θ' άποκοιτούσε ύστερα από λίγα χρόνια ο ευτυχισμένος πατέρας. Νά γιατί, κύριοι, άπατώ νά πάρω κι' ένα μέρος στη συζήτηση.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ
ΚΑΙ Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Πρό καιρού είχε συσταθή μία συντροφιά από λογοτέχνες με σκοπό ν' αναλάβη τή διοργάνωση φιλολογικής εορτής για την πενήνταετηρίδα του ποιητή Κωστή Παλαμά, ποιητῶν, ἄν. δὲν κάνουμε λάθος, συμπληρωνότανε τὸν περασμένο Δεκέμβριο. Ἡ συντροφιά αὐτή, ἀφοῦ ἔκανε δυό-τρεις συνεδριάσεις καὶ πήρε τὸ χροῖμα, νὰ ποῦμε, τῆς ἐπίσημης Ἐπιτροπῆς «τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς πενήνταετηριδῶς τοῦ ποιητοῦ Κωστή Παλαμά» καὶ ἀφοῦ ἔστειλε μερικὰ γράμματα ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ξέχασε γιὰ ποῦ σκοπὸ εἶχε συσταθῆ καὶ διελύθη, θαρροῦμε, κ' αὐτῆ, εἰς τὰ ἐξ ὧν συντέθη.

Ὅ,τι ὅμως δὲν ἔκαναν οἱ ἐπίσημοι Ἕλληνες λογογράφοι, τὸ ἔκανε μὲ μάζα ἀνθρώπων πού ζεῖ μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἑλευθέριαν Ἑλλάδα, στὴν ἄλλη ἀκρὴ τῆς γῆς.

Μάλιστα! Οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς, πού ξενητεντήκανε γιὰ νὰ κερδίσουνε στὶς δύσκολες αὐτὲς μέρες τὸ ψωμί τῆς ζωῆς, θυμηθῆκανε πὼς στὴν Ἑλλάδα ὑπάρχει ἕνας μέγας παγκόσμιος ποιητής, ὁ Κωστής Παλαμάς, πού τιμᾷ τὸν τόπο μᾶς καὶ φέρνει τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ σὲ ξένων σοφῶν λογίων τὰ χεῖλη. Ἔτσι, μιὰ ἐφημερίδα Ἑλληνικῆ τοῦ Σικάγου, ὁ Κυριακάτικος Ταχυδρόμος τῆς 21 Φεβρουαρίου, βγήκε ἀφιερωμένη ὀλόκληρη στὸν Παλαμά, με γνώμες γιὰ τὸ μεγαλόπνοο ἔργο του, γραμμένες ἀπὸ τὰ πνευματικὰ παιδιά τῆς ξενητεμένης Μικρῆς Ἑλλάδας τοῦ Νέου Κόσμου.

Ἐξ ἑσλίδες τοῦ «Ταχυδρόμου» τοῦ Σικάγου, ἀφιερώνονται στὸν Ποιητῆ τῶν «Βωμῶν» καὶ φέρνουνε ὡς γενικὸ τίτλο, μὲ κεφαλαῖα χτυπητὰ γράμματα, τὰ ἀκόλουθα:

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΝΗΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ
ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Σ' αὐτὲς, ἐκτὸς ἀπὸ τίς γνώμες τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς, περιέχονται καὶ γνώμες δικῶν μᾶς λογίων, βιογραφικὰ σημεῖωματα τοῦ Ποιητῆ, ἀνέκδοτα ποιήματα καὶ γράμματά του, ἕνα ἐκφραστικώτατο σκίτσο, κωμωμένο ἀπὸ τὸν καλλιτέχνη σκιτσογράφου κ. Ἀντ. Πρωτοπάτη, καθὼς καὶ μιὰ σύντομη συγκριτικὴ μελέτη τῶν ἔργων τοῦ Παλαμά καὶ τοῦ Ἀμερικανοῦ ποιητῆ Οὔιτμαν, γραμμένη ἀπὸ τὸν κ. Πάνο Δ. Ταγκόπουλο.

Μὲ τὸ πανηγυρικὸ αὐτὸ φύλλο τοῦ «Ταχυδρόμου» τοῦ Σικάγου, οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς ἀπέδειξαν, ὅτι μόνον ὅτι εἶναι ἀνθρώποι ζωντανοί, μὲ φωτιὰ καὶ μὲ δράση, ἀλλὰ ὅτι ἔβρουν νὰ σέβονται καὶ νὰ θαυμάζουν μιὰν ἐργασία πολυχρόνη πού ἀγγίζει τὰ σύνορα μιᾶς γενικώτερης ἐπιβολῆς στὴν παγκόσμια Τέχνη. Ὁ

ἀειμνήστos καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Harvard Ἀριστείδης Φουτριδῆς, μεταφράζοντας στὴν Ἀγγλικὴ γλῶσσα τὴν «Ἀσάλευτη Ζωή», πρῶτος ἐφώνησε τοὺς Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς ὅτι ὁ Παλαμάς δὲν ἀνήκει μόνον στὸ Ἑλληνικὸ ἔθνος, ἀλλὰ ὅτι εἶναι ὁ μεγαλύτερος σύγχρονos παγκόσμιος Ποιητῆς. Τὰ λόγια τοῦ Φουτριδῆ δὲν πῆγανε στὸ βρόντο. Βρήκανε ἀντίπαλο, δυό χρόνια μετ' τὸ θάνατό του, στὶς καρδιές τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἀπόδειξη τρανῆ τὸ πανηγυρικὸ φύλλο τοῦ «Ταχυδρόμου» τοῦ Σικάγου.

Ἔμεις πού ζοῦμε κοντὰ στὸν Ποιητῆ καὶ κυκλοφοροῦμε μαζί του μέσα στοὺς ἴδιους δρόμους τῆς Ἀθῆνας, ἀρκοῦμαστε νὰ δίνουμε τῆ σοφῆ μᾶς γνώμη στὸ «Θεατῆ» καὶ στ' ἄλλα περιοδικὰ τῆς πρόχειρης φιλολογίας, ὅταν δὲν μᾶς πιάνει, ἐννοεῖται, κανένας οἰστροs κριτικῆς ἀρλουμπομανίας, ὁπότε μὲ πολὺ καλὴ διάθεση ἀνοῦμεθα κάθε ἀξία στὸ ἔργο τοῦ Παλαμά, γιὰ νὰ στήσουμε ἀπέαντί του τὴν ἀχρσοκαλύβα μᾶς νὰ φανῆ.

ΔΗΜΟΣ ΣΤΡΩΤΣ

ΜΙΚΡΑ ΘΕΑΤΡΙΚΑ

Εἰς τὸ θέατρο ν' «Κυβέλης» ἀρχίζει τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα παραστάσεις ὁ δραματικὸς θίασος τῶν «Νέων», καταρτισθεὶς ἀρτίως καὶ πάλιν, μὲ ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ παλαιὰ στελέχη του καὶ νέα. Ἡ φιλότιμος προσπάθεια τοῦ ἐν λόγῳ θιάσου κέρνει τὸ καλοκαῖρι εἰς τὸ ὁμώνυμον θεατράκι τοῦ Ζαλαπίου, θεωρεῖται ὡς ἀσφαλῆς ἐγγύτης καὶ διὰ τὴν νέαν ἐκδηλώσιν του, δὲν ἀμφισβᾶλλομεν δὲ ὅτι ὁ καλὸς ὄμιλος τῶν «Νέων» θέλει καταβάλλῃ ἀπάσας τὰς δυνάμεις του διὰ νὰ δικαιώσῃ τὰς προβλέψεις τῶν φίλων του.

Βεβαιοῦται, αὐτὴν τὴν φορὰν, ὀριστικῶς ὅτι ἡ κ. Κυβέλη πρόκειται νὰ ἀνασυστήσῃ τὸν θίασόν της, προσλαμβάνουσα καὶ νέα κωμωπᾶ. Θὰ παίξῃ εἰς τὰ «Διονύσια», καταλλήλως διασκευάζομενα.

Ἐπίσης βέβαιον θεωρεῖται ὅτι ὁ κ. Ἀγγυρόπουλος θὰ ἐμφανισθῇ καὶ ἐφέτος ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θ' ἀτροῦ «Ἀλάμπρα». Θὰ παίξῃ καὶ πάλιν διάφορες φάρσας καὶ κωμωδίες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ πρωτοτύπου.

Καὶ πάλιν γίνεται λόγος διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἰδρύσεως τοῦ «Ἑθνικοῦ Θεάτρον». Ὁ Χρόν καὶ ὁ Ξενοπούλος . . . ξεσπάθωσαν. Ἀρθρα εἶπ' ἄρθρων καὶ λόγοι καὶ ἀντίλογοι ἀκογονταί κατ' αὐτὰς. Τὴ προϋστορικὸν μεγαθήριον ὅμως φαίνεται νὰ καθεῖδη ὑπὸ μανδραγόραν εἰσαῖτι. Καὶ ἴα κ' θεῖδη ἐπ' ἀρκετῶν, ἐφ' ὅσων οἱ ἐντεταλμένοι Ἀρμόδιοι, δὲν ἀπορασιζοῦν νὰ ξεπυξοῦν καὶ αὐτὶ τὴν χειμερινὴν νάρκην πού τοὺς βαραίνει.

ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ

ΠΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΠΩΣ ΗΤΑΝΕ ΤΑ ΡΟΔΑ
ΤΟΣΟ ΟΜΟΡΦΑ ΚΑΙ ΔΡΟΣΕΡΑ...

Ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια διάβασα κάποιον τραγούδι. Σὲ λίγο τὸ ξέχασα. Ἀλλὰ ὁ πρώτος στίχος χαράχτηκε βαθειὰ στὴ θύμησή μου:

«Πὼς ἦτανε τὰ ρόδα
τόσο ὁμορφα καὶ δροσερά....»

Τώρα εἶναι χειμῶνας. Παγωνιὰ σκεπάζει τὰ τζάμια μ' ἕνα θολόλευκο σκέπασμα. Στὴ σκοτεινὴ κἀμαρα καὶ μόνον ἕνα φῶς. Κ' ἐγὼ κἀνοῦμαι σὲ μιὰ γωνιά μαζεμένος. Καὶ ἀκούω ἀδιάκοπα στ' αὐτιά μου:

«Πὼς ἦτανε τὰ ρόδα
τόσο ὁμορφα καὶ δροσερά....»

Βλέπω τὸν ἑαυτό μου νὰ στέκεται μπροστὰ σὲ χαμηλὸ παράθυρο κάποιου ρούσικου ἐξοχικοῦ σπιτιοῦ. Ἀργι-ἀργὴ σιγοσβύνει τὸ καλοκαιριατικὸ βράδυ καὶ ἡ νύχτα προβάλλει. Ἡ γλυκειὰ ἀτμόσφαιρα εὐωδιάζει ἀπὸ ἀργεῖς κλημάτων καὶ ἀνθισμένους φιλῶρες. Στὸ παράθυρο κἀνεταί, στήριγμένη στὸν ἀγκῶνα, μὲ γυμνὸ ἀνάλαφρα στοὺς ὄμους κεφάλι, μιὰ νέα κοπέλλα. Ἀμίλητη καὶ ἀσάλευτη κοιτάζει στὸν οὐρανό, ὡς νὰ περιμένῃ νὰ φανῆ τὸ πρῶτο ἀστέρι. Πόσο γεμάτα ἀπὸ ἀγρὸ ἐνθουσιασμό εἶναι τὰ σκεπτικὰ ἐκείνα μάτια, πόσο συγκινητικὰ ἀθῶα τὰ χεῖλη, πού ἀνοίγονται ὅπως σὲ κάποιον ἐρωτήματα, πόσο ἀρμονικὰ καὶ ἡσυχα ἀνασάει τὸ ἀνάριθμο ἀκόμη, τὸ ἀτρικύμιστο ἀκόμη στήθος, πόσο ἀγνὴς καὶ ἀταλῆς οἱ γραμμὲς τῆς ὀλόδροσης αὐτῆς μορφῆς. Τρέμω νὰ τῆς μιλήσω, καὶ ὅμως πόσο τὴν ἀγαπῶ! Ἡ καρδιά μου χτυπάει:

«Πὼς ἦτανε τὰ ρόδα
τόσο ὁμορφα καὶ δροσερά!...»

.....Τὸ φῶς σιγοσβύνει, τρίζοντας, περαιοτικῆς σκιῆς πλανιῶνται στὸ χαμηλὸ ταβάνι, πίσω ἀπὸ τὸν τοίχο τρίζει ὁ πάγος, κ' ἐμένα μοῦ φαίνεται ὡς ν' ἀκούω περιγελαστικὸν γερόντιον ψιθύρισμα:

«Πὼς ἦτανε τὰ ρόδα
τόσο ὁμορφα καὶ δροσερά....»

Ἄλλες εἰκόνας περνᾶνε μπροστὰ μου: Ἀκούω τὸ θόρυβο μιᾶς εὐθυμῆς ἐξοχικῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς. Ἀπὸ ξανθὰ κεφαλάκια, γυμνὰ τῶνα κοντὰ στὸ ἄλλο, μὲ κοιτάζον ἐπίμονα μὲ τὰ ξάστερα μάτια τους. Τὰ κόκκινα μάγουλα τρεμουλιάζουν ἀπὸ γέλια πνιγμένα. Τὰ χέρια πλεγμένα χαϊδεύονται ἀντηχοῦντες χαρούμενες οἱ νεανικῆς φωνές, καὶ λίγο μακρότερα, στὸ βάθος τῆς θλιβερῆς κἀμαρας, ἀλλὰ χέρια, γοργονίητα, ἀτλιώνονται μὲ δάχτυλα, ὡς νὰ θέλουν νὰ ἐνωθοῦν, ἐπάνω στὰ κόκκαλα τοῦ παλιοῦ πιάνου. Καὶ οἱ σκοποὶ τοῦ βάλς δὲν σβύνουνε τὸν ἦχο πού ἀφήνει, καθὼς κοχλάζει, τὸ πατριαρχικὸ σαμοβάκι...

Τὸ φῶς ἀνάβει γιὰ λίγο καὶ σβύνει... Ποῖος

ΕΛΕΝΗ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Στις 12 Ἀπριλίου πέθανε ἡσυχα, ἡμερα, ἀφοῦ πραγματοποιήσε καὶ τὸ ἀπώτερο ἰδανικὸ μιᾶς μάννας, ἡ παλιὰ ἠθοποιός, ἡ Ἑλένη Κοτοπούλη. Οἱ παλαιότεροι τὴν θυμοῦνται στὴ σκηνὴ καὶ τὴ φέρνουν: σὴ σειρά τῶν καλλιτέρων γυναικῶν τῆς ἐποχῆς τῆς. Ἐμεῖς δὲν τὴν εἶδαμε παρὰ τὰ τελευταῖα χρόνια πού ξανάπαιξε, γιὰ ὑστερὴν ὅμως δυστυχῶς φορὰ, τὴν παλιὰ τῆς ἐπιτυχία, τὴν Κυρὰ Φροσάρ, στὶς «Δύο Ὀρφανές» μαζί μὲ τὴν κόρη τῆς τῆ Μαρίκα. Διαισθανόμεθα τὴν κρυφὴ τῆς χαρὰ. Ἡ παραστάσις εἶχε πάρει ἕνα πανηγυρικὸ χροῖμα κ' ὄλοι μᾶς ὄρθοι εὐχαριστήσαμε τὴν ἀρχόντισσα πού διατηροῦσε ἀκόμη ὄλο τὸ σφρίγος τοῦ περασμένου τῆς θριάμβου.

Καλὴ, περήφανη, καὶ πρὸ παντός καταπληκτικὰ ἐξυπνὴ, διατηροῦσε, καὶ σ' αὐτὴν τὴν ἡλικία ἀκόμη, ἀσβυστὴ τὴ φωτιὰ τῆς περασμένης εὐγενικῆς ἐλληνικῆς θεατρικῆς παραδόσεως.

Ὅπως δὲν ἀποκτήσαμε θέατρο, δὲν ἔχομε καὶ θεατρικὴ φιλολογία, τὰ ἀνέκδοτα πού ἀναφέρονται στὴν ἐπιμότητα τοῦ σπινθηροβόλου πνεύματός της, εἶναι ἀπειρα, θάταν μιὰ βαρυσήμαντη ἀπώλεια γιὰ τὸ ῥωμαῖκο πνεῦμα ἀν πάνε χαμένα καὶ δὲν περισυλλεχθοῦν. Μοῦρχεται αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὸ μυαλό μιᾶς ἀπάντησῆς της, πού ἔδωσε σὲ κάποιον πού τῆς διηγήτο, ὅτι μιὰ ἀναξία λόγου ἠθοποιός τὴν ὄρα πού παρίστανε σὲ μιὰ ἐπαρχιακὴ πόλιν τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, ἕνας ἀπὸ τὸ κοινὸ τῆς ἐφορῆσθη σκηνῆ ὡς εἶδος διαμαρτυρίας μιᾶ παντούφλα καὶ ξερὰ μισδ-ἀδιάφορα καὶ σχεδὸν ἀπρόσεκτα, ὅπως ἦταν ἡ κουβέντα τῆς ἀπάντησε:

—Κρίμας τὴν παντούφλα.

Καθισμένη διαρκῶς στὴν ἴδια σκοτεινὴ κόχη τῆς πλατείας τοῦ θεάτρον τῆς μεγάλης τῆς κόρης, ὡς ἕνα ἀνατόσαστο στολίδι τῆς μόνης ἐλληνικῆς σκηνῆς πού διατηρεῖται ἀκόμη μέσα στὸν κύκλο τῆς παρακμῆς, δὲ θὰ τὴν ξανατικροῦσαμε πιά νὰ ἐξετάξῃ ἀναλυτικὰ τὸν κόσμο τῆς πλατείας, ἀδιάφορη πάντα σ' ὅ,τι παίζότανε στὴ σκηνὴ καὶ ἀκατάδεχτη, ἐξαιρέση ἀπ' τίς μητέρες τῶν ἠθοποιῶν ὄλου τοῦ κόσμου, κοτὲ της νὰ μὴν ἐνθουσιάζεται, βεβαῖα καὶ ἡσυχη ὅτι ἡ δικιά της σπορὰ δὲν ἦτο ἀμφιβόλου καλλιτεχνικῆς πάστας.

Γ. Ι. ΝΑΥΠΑ.

βῆγε ἐκεῖ πῆρε τόσο βραχνὴ καὶ πνιγμένα... Στὰ πόδια μου μένει κουβερτισμένos ὁ γέρικος σκύλλος μου, ὁ μόνος σύντροφός μου... Κρυώνει κ' ἰ τρέμει. Κ' ἐγὼ κρυώνω, κρυώνω τρομερὰ... Καὶ ὄλοι εἶναι πεθαμένα, νεκρά...

«Πὼς ἦτανε τὰ ρόδα
τόσο ὁμορφα καὶ δροσερά....»

ΠΕΤΡΟΣ ΓΑΛΗΝΟΣ

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

(Με τη φροντίδα Ίωάν. Μ. Παναγιωπούλου και Πέτρου Χάη. Έκδοτης Μιχ. Ζηκάκης. Αθήναι 1928).

Το βιβλίο αυτό που βγήκε με την αξίωση να προσφέρει στους δασκάλους ένα σημαντικό βοήθημα κ' ένα ευχάριστο ανάγνωσμα στα παιδιά, δεν εκπληρώνει το σκοπό του. Η Παιδική Βιβλιοθήκη δεν πλουτίζεται και «τα καημένα τα Ελληνόπουλα» περιορίζονται και πάλι στα «Αναγνωστικά» του Κράτους, που, μα να λέμε την αλήθεια, έχουνε να παρουσιάσουνε κάτι όπωσδήποτε το καλύτερο και σε ποίηση και σε πεζό λόγο.

Με τα δυο-τρία πατριωτικά ποιηματάκια και τους λίγους ανυπολόγητους διαλόγους, δεν καταρτίζεται βιβλίο για παιδιά. Γιατί, αν έχουμε τα τραγούδια, που είχανε βραβευτή στο διαγωνισμό του «Νουμά» και που είναι ξεχωρισμένα τα καλύτερα αυτού του βιβλίου, τα άλλα, όχι μόνον ποιήματα για παιδιά δεν είναι, αλλά δεν είναι ούτε καν ποιήματα, ούτε και τα καλύτερα των ποιητών που αναφέρονται. Ο Παλαμής, θαρροῦμε, δεν έχει γράψει μόνο τον «Τάφο». Έχει στην «Πολιτεία και Μοναξιά» ποιήματα που έχουνε σε άμεση ανταπόκριση με την παιδική ψυχή. Έχει γράψει και την «Ελιά» που δημοσιεύεται στα «Αναγνωστικά» του Κράτους, έχει ακόμη και τον «Υμνο των Βουνών από «τα Λόγια της Πατρίδος μου» που είναι καταλληλότερο για να ξυπνήσει στο παιδί την αγάπη προς τον τόπο του. Άλλα μήπως υπάρχουνε σ' αυτό το βιβλίο ποιήματα του Έφταλιώτη, του Μαλακάση και αυτού του Αλέξανδρου Πάλλη ακόμη; Τα Παιδιάτικα τραγούδια του τελευταίου (Τριζόνια, Τέσσορ' αδέρφια, Για πέσ' μου) δεν έχουνε θέση σε βιβλίο διδακτικό. Η μήπως θεωρούνται καλύτερα μερικά ποιήματα που θεμελιώνουνε ιδανικά παρασμένης Έποχής και σ' ουριασμένες προλήψεις, που έχει χρέος κάθε νέος λογοτέχνης να τής χριτά.

Η άβρη ροδιά που είναι σά θλιμμένη πριγκιπέσσα κ' η πρόσχαρη πασχαλιά σά μαρκησία σύγενική κ' ήσμενή άκασία σάν πυροδέσποινα συ λογισμένη, δεν είναι από τα ποιήματα εκείνα που ζητάει το παιδί στις ώρες της μελέτης ή της άογίας του. Δεν του άνοιγουνε κανένα κόσμο καινούριο και μόνο το ψέμμα και τον ψευταριστόχρητισμό του φυτεύουνε στην ψυχή.

Στη θέση των ποιημάτων αυτών θ' μπορούσανε να τυπωθούνε μερικές από τις θανιάσιες μπαλλάντες του Ριφτόπουλου (Το «Συμπάσο» λ.χ.) το Παραμύθι της Μυριάδισσας, στίχοι τέλος πίντων και αυτού του Σολομού που μ'ας τον παρουσιάζουνε παντού και πάντοτε με το πασίγνωστο εξάστιχο της «όλομαυρης ρά-

ΒΕΑ ΦΕΡΕΑΣ
(Στίχοι του τραγουδιού Γ. Κε μουχου)

χης των Ψαρρών». Πόσο βαθύτερα σκαίνει την παιδική ψυχή, το επίσης ολιγόστιχο ποιηματάκι του Σολομού, ή «Ανθοῦλα»; Και πόσο άξια ν' απαγγελθούνε σε σχολική γιορτή δεν είναι τόσα και τόσα ποιήματα της Νέας μας Φιλολογίας, που ούτε καν τα φαντάζονται οι συνθέτες του νέου βιβλίου. Αρχούντα ωστόσο να παραθέσουν ένα «γρίφο» προς λύσιν, όπως είναι το ποίημα του κ. Γουτάρη. Και το πιο έξυπνο παιδάκι θα σταματήσει με άπορία στον τίτλο της σελίδας 101. Τι να σημαίνει άραγε «Όρθρος Ψυχών»;

Στους «Διαλόγους» σημειώνουμε μερικά αξιομίμητα παραδείγματα: «Ένα νηπιακό διάλογο κ' ένα δοῦμα σε πράξεις τρεις με τον τον τίτλο «Η Έξάτημις!» Επίσης και φράσεις, κάθε άλλο παρά παιδικές. Ένα μικρό κοριτσάκι παρουσιάζεται να λέει:

Σελ. 8). «Εγώ τουλάχιστον, δε στάθηκα να μου κάνουν καθαίρεση! (Το κοριτσάκι αυτό είναι μόλις όχτώ χρονών και ξέρει τι θα πη... καθαίρεση!)

Σελ. 75. «Προς το παρόν, είμαστε εν στενωῶ

οικογενειακῶ κύκλω» (λέει με μεγάλη σοβαρότητα ο Νίκος, αγοράκι δέκα χρονών, παρακαλώ!) Περιστό μού φαίνεται να αναφέρω το σωρό των καθαρευουσιανισμών που διατρέχουνε στο Α μέρος του βιβλίου. Τα «μεινται μακαρίως, ασημαίνων ως ίεροκήρυξ, δικευτικῶς διαμαρτιρόμενος, μετ' άγανακ ήσεως» εγειρομένη, κίμνουσα τον σταυρόν της κτλ κτλ» πέφτουνε σά βροχή «τό ο, που σου κινάνε την άπορία «εί γλωσσίζο Θεο» προσβένουνε οι νέοι σ' οι λογοτέχνες που άνάλαβαν τη σύνθεση του βιβλίου και αν το βιβλίο αυτό είναι του '64 ή του 1926.»

Δεν άρκεῖνε 140 σελίδες κ' ένας τίτλος «Διάλογοι και ποιήματα για παιδιά» για να επιβληθῆ ὡς διδακτικό βιβλίο το έργο αυτό των κ. κ. Πέτρου Χάη και Ι. Παναγιωτόπουλου. Τα Παραμύθια του Κ. Έβαλε, λ.χ., και τα βιβλία της κ. Δέλια και του Βλαχογιάννη που έβγαλε στα 1916 ο «Εκπαιδευτικός Όμιλος» άξιζούνε πολύ περισσότερο από τα σημερινά παρατάγοῦ α. Επίσης και οι «Παιδικές Ψυχές» του Στέλιου Σπεράντια. Άλλοι μερικοί άνθρωποι νομίζουνε πως τα ξαίρουνε όλα και με όλα καταπιάνονται. Είναι Δελμούζοι αυτοί, μεγάλοι Παιδαγωγοί. Γι' αυτό βλέπει κανείς ν' άραδιάζονται χίλια δυό άκαλαίσθητα και άκατανόητα πράγματα και να λείπουνε απ' το βιβλίο, τι νομίζετε; τα Νανουρίσματα του Κ. Γουτάρη, του άληθινού εκείνου ποιητή και παιδαγωγού, που θεωρούνται και είναι άριστουργηματικά στο είδος τους και κατά πολύ άνωτερα από τα νανουρίσματα των κ. κ. Άγρα και Παπαντωνίου.

Η σημερινή έποχή έχει ξεχωρίσει τις άξίες, την καθεμιά στο είδος της. Ο κ. Πέτρος Χάης γράφει ωραία διηγηματάκια, που δίνουνε άσκητες ελπίδες για το μέλλον. Καθώς και ο κ. Ι. Παναγιωτόπουλος πασχίζει να νεωτερίσει στην Ποιητική, με κάποιες μικρές ὡς τώρα επιτυχίες. Θελήσανε όμως οι νέοι μας λογογράφοι να επιδειχτούνε και ὡς παιδαγωγοί, γνώστες της παιδικής ψυχής, αυτοί, που, κ' «λόγω ηλικίας», είναι παιδιά ακόμη. Και πέσανε έξω. Το βιοῦ του Ένιο, βλέπετε. Η παντογνωσία, ή πανσοφία, ο πολυξαιρισμός! Γι' αυτό και το βιβλίο έτόντο, που θα είχε μεγάλη αξία και θα εΐτανε σημαντικό βοήθημα και για τα παιδιά και τους δασκάλους αν το καταπιανότανε ένας λογοτέχνης παιδαγωγός, ο Φιλήτας λ.χ., σήμερα παρουσιάζεται τ' ολιγώτερο ὡς ένα «δειγμα χωρίς άξίαν» για να προστεση σε μερικές άτιγες εκδόσεις του οίκου Ζηκάκη, και μίαν άποτυχία περισσότερο!

Π. Δ. ΤΑΓΚ.

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΚΑΘ' ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Η γνωστή καλλιτέχνης του άσματος κ. Σοφία Κενταύρου Οικονομίδου πρόκειται να δώσει μετά το Πάσχα εις την αίθουσαν του Ωδείου

Αθηνών κονσέρτο άποκλειστικῶς δια προσκλήσεων και με τραγούδια των Σούμπερτ, Σούμαν, Λίστ, Δβόρζακ, Μπράμς και Στράους. Το κονσέρτο αυτό θα δοθῆ δωρεάν δια τους φιλομασούς, λογίους και καλλι έχνας. Μετέπειτα θα ακολουθήσῃ, έτερον δια το κοινό, δι' εισόδου. Εκ του προγράμμου, πληροφορούμεθα, ότι ή κ. Σοφία Οικονομίδου θα τραγουδήσῃ Ελληνικά όλα τα τραγούδια της, μεταφρασέντα επί τούτω από τους κ. κ. Ν. Ποσιώτην, Ι. Οικονομίδην και Α. Κουκούλαν. Εις το πιάνο θα συν οδεύσῃ ο καθηγητής κ. Άντ. Σκόκος. Επιφ λασσοῦμεθα να γράψ' μεν έκτενέστερα μετά την συναυλίαν.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Κατά τις διαρεάν παραστάσεις ο διάσημος ήθοποιός Τάλμα έπελενε διαφόρους φίλους του για να του διηγηθούν ύστερα τι έντοκωση προξένησε στις λαϊκές μαζες. Ο Γκουμινί ήταν ένας από τους πιο επιτήδειους πρεσβευτές του. Διά μέρα, για την εορτή του βασιλέως, το θέατρο έδινε δυό τέτοιες παραστάσεις: «την Ιφιγένεια» και «Ένα κονηγι Έρσίκου του IV». Ο Τάλμα είχε μέρος και στις δυό. Ο Γκουμινί με το άνοιγμα της αιδάλας βρισκότανε στη θέση του. Η παραστάσις περνά χωρίς κανένα χαρακτηριστικό επεισόδιο και ο πρεσβευτής του Τάλμα έφυγε στενοχωρημένος, γιατί δεν είχε τίποτε να του αναγγείλῃ όταν στην έξοδο του θεάτρου, βλέπει ένα κάσπη, έναν πραγματικό ὄμοσ κίστη, αντιπρόσωπο του λαού, που περιμένε έναν συνάδελφό του, για να του διηγηθῆ τις έντοκώσεις του επιτιθῆ εκείνος δεν κινώρθωσε να μπη στο θέατρο.

- Εί λοιπόν, του φωνάζει από μακριά.
  - Τί;
  - Τι παίζαν;
  - Τη Φι ένεια.
  - Όρασι;
  - Καλό για μιά φορά.
  - Και ο κύριος Τάλμα;
  - Άφησε να πάρη ο διάβολος.
  - Σπουδαίος, ε!
  - Μη μού λές τίποτε. Καλότερα να μη με ρωτάς.
  - Γιατί;
  - Δεν έχω παραδει τέτοιο τραγμα στη ζωή μου.
- Ο Γκουμινί τον βλέπει να του κιάνη με τρομάρα τα χέρια και να του λέγη: Βλέπετε!... τρέμω ακόμα τρέμω...
- Αλήθεια;
  - Μά το Θεό... Να ένας άνθρωπος που δεν θα θελα να τον συναντήσω μονάχος στο δρόμο μου, όσο μεγάλος κ' αν είναι.
  - Τόν φοβάσαι;
  - Μωρέ καλύτερα να πέσω στα νύχια μίς τίγρης... Έχε με παρατημένο!
  - Ο Τάλμα έμεινε κατενθουσιασμένος από την ιστορία.

Η μεγάλη του τέχνη είχε δώσει λαβή για τις πιο έξωφρενικές ιστορίες. Γύρω σ' αυτόν τον τόσο μαλακό, τον τόσο μετριόφρονα και απλό άνθρωπο, είχαν πλεχθῆ τα πιο παράδοξα παραμύθια.

«Όταν παίξῃ ὄλος που κρέπει να είναι άγριος, λέγανε στη συνοικία του Μουρετιάρ, αν δε προσέχουνε, θαγκάνει τους συντρόφους του και μάλιστα προτιμά εκείνους που αγαπάει περισσότερο».

Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ "ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΩΝ,"

Ο ΑΡΤΣΙΜΠΑΣΕΦ ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ

Β'

Χιλιάδες είναι οι αίτιες και τα απόρροια που συντελούν ώστε από τους εκατό σημερινούς γάμους, οι έννενηντα να είναι τελείως άτυχοι και οι δέκα μόλις υποφερτοί. Όσον αφορά τον έτυμ, η γάμο, και' ούδένα λόγον δεν μπορεί να υπάρξει τοιούτος.

Μεταξύ άνδρος και γυναίκος χάσκει πάντοτε ένα βάραθρο — ή αδυναμία τους ν' αλληλογνωρισθούν, ολόκληρα βουνά αντιθέτων συμφερόντων. Για' α σβυστούν αυτές οι αντιθέσεις είναι απαραίτητον ώστε τα δύο φύλα και ως προς τον τρόπον της ζωής, και ως προς της φυσικές και ψυχικές δια' έσεις, και ως προς της σχέσεις του με τους άλλους ανθρώπους, να μείνουν ακριβώς ίσα.

Έν εναντίον περιπτώσει ο γάμος είναι δυνατός μόνον ως σειρά συμβιβαστικών και αμοιβαίων υποχωρήσεων, πο' κάθε λεπτό παραβιάζουν το πολυτιμότερο δικαίωμα του ανθρώπου — την ελευθερία.

Και μό ο ή συναίσθησις ότι από κάθε σας κίνησι εξαρτάται ή ζωή άλλου ανθρώπου, βαρύνει υπερβολικά την ψυχή.

Ο άνθρωπος χάνει το δικαίωμα τόσο του να παίρνει από την ζωή ό,τι αυτή μπορεί να του δώσει, όσο και να δίνει ό,τι θά μπορούσε να δώσει.

Δεν άνηκει πια τελείως στον έαυτό του. Κι' ή κοινωνική, και ή προσωπική του ζωή περιορίζεται από τα συμφέροντα του ή της συζύγου. Το συμφέροντα αυτά πρέπει να τα λαμβάνει υπ' όψει πάντοτε και σε όλα τα ζητήματα, κι' αν — όπως λέγει ο Μπερνέ — «ένας άνθρωπος που αγόρασε σερβίτιο από πορσελάνη, χάνει την ελευθερία του», τότε όποιος παντρεύεται — μεταβάλλεται σε δούλο.

Αυτή ή δουλεία γίνεται αισθητή στο παιδί δεξ και τυραννικό της σημείο, στην σφαίρα της αισθησιακής ζωής των ανθρώπων. Το μη φυσιολογικόν του μον γαμικού γάμου θι' ήταν προ πολλού μια αλήθεια παραδεγμένη από όλους αν δεν υπήρχαν ή άπάτη και ή υποκρισία που καθο' ηγούν της σκέψεις μας, και που προ πολλού διεκρίθησαν πώς το ψεύδος που έξυψώνει είναι προ ιμώτερον από την αλήθεια που προβάλλει το ταπεινόν έστικιον!

Με δλην την αγριότητα και άδαιτορπία της ζωής μας, μολονότι ή μεγίστη πλειοψηφία των ανθρώπων είναι ακόμα σε πάρα πολύ χαμηλό επίπεδο αναπτύξεως και πολύ λίγο διαφέρει από τον τετραήμερο πρόγονό της; έμεις με ζέση, που μπορούσαμε συμφερότερα να μεταχειρισθούμε, εξιδανικεύουμε τον άνθρωπο, βάζοντας τον σε ύψηλό βάθος στο όποιο πλήττει και δεν

αισθάνεται τον έαυτόν του στα θερά, κι' από το όποιον κάθε λίγο και πέφτει.

Μά άφ' οδ' έλέχθη πως «άνθρωπος ίσον έννοια γεμάτη μεγαλείο» κάθε συζήτησις σταματά, πρέπει να περπατούμε σε ξυλοπόδαρα, να περιβληθούμε άσπιλο λευκό μανδύα, και να κρύβουμε με έπιμέλεια ό,τι ζωώδες, χυδαίο και ταπεινό — δηλαδή φυσικό — έχουμε!

Αληθώς είναι τελείως άκατανόητο γιατί οι άνθρωποι περιφροναύν και αποκορύπτουν ό,τι όλα τα ζώα, τα πουλιά, τα έντομα, τα φυτά, όλη ή φύσις μ' ένα λόγ', πανηγυρίζει ως τη μεγαλύτερη χαρά, ως βασική έννοια της ζωής. Πουθενά όμως ή ανθρώπινη υποκρισία δεν έφθασε σε τόσο έξ φρενική άσυνέπεια, όσο στο ζήτημα των σχέσεων των δύο φύλων. Την αλήθεια επ' αυτού ήμπορεί να μάς ειπή μόνον ή έπιστήμη έπειδή και αυτή ή υποκρισία υποχωρεί προ της ανάγκης.

Μά κι' εδώ ή κοινωνία προσποιείται πως πιστεύει ότι οι έπιστημονικές διαβεβαιώσεις έχουν κάποια ειδική σημασία που' εν έχει τί οτε το κοινόν με το σύστημα της ζωής μας.

Μιλ' ύν για της χαρής της μητρότητος, στεφανώνοντάς την, χωρίς κανένα λόγο, με φωτιστέφανο άγιοςύνης. Γιορτάζουν πανηγυρικά τον γάμο, περιστοιχίζοντάς τον με πομπώδεις τελετές και δυναμώνοντάς τον με την σφραγίδα του νόμου. Η τέχνη, σε εκατομμύρια εικόνες και αγάλματα, έξυμνει το κάλλος του ανθρώπινου σώματος. Ο άντρας και ή γυναίκα που παντρεύονται και γεννούν παιδιά, όχι μόνο δεν υπόκεινται σε έπιμνήσεις, το έναντίον μάλιστα, θεωρούνται ως έπιτελέσαντες το καθήκον τους. Η γυναίκα που έως το γήρας διαφυλάξει την παρθενία της, στιγματίζεται με την περιφρονητική δνομασία «γεροντοκόρη». Θα νόμιζε κανείς πως όλοι και όλα μιλούν για το ό,τι ή φυσική ένωση άνδρος και γυναίκος όχι μόνον δεν είναι τίποτε το άτιμωτικόν, μά' άπεναντίας είναι και το όραϊον, άγιον και υπ' βολικά σπουδαϊον.

Έξ άλλον όμως, μόνο στη βαθειά σκιά της συζυγικής πασιτάδος, μπορούν οι άνθρωποι χωρίς ντροπή και άημία να ζούν αισθησιακή ζωή. Η γυμνότης σκεπάζεται με φύλλον σπικής. Η παρθενία θεωρείται ή μεγαλυτέρα άσθη. Η γενετήσιος όρμη και οι λεπτομέρειες του πως γεννιούνται τα παιδιά, κρύβονται με μεγάλη προσοχή. Υποκριτικά άποσιωπητικά αναπληρώνουν στα βιβλία της λέξης, ακριβώς την στιγμή που το ειδύλλιον φθάνει στο σκόπο του. Θεωρούν υπερβολικό ίκανόν τον ποιητήν εκείνον που μπορεί να παραστήση τον έρωτα ούτως, ώστε ένας άφελής να μη μπορεί ή να καταλάβη πως ο Ρωμαίος — ήταν άντρας, και ή 'Ιουλιέττα γυναίκα, μά να πιστέψη πως τα παιδιά τα βρί-

σκουν στα λάχανα!

Έτσι πιστεύουν τα άθώα άγοράκια και κορίτσια, που ή κοιωνική υποκρισία ανατρέφει στην τέλεια άγνοια της ζωής εκείνη, για την όποια έτοιμάζονται.

Έπεινον που τολμά να διακηρύξει ότι ο έρωας βασίζεται σε καθαρώς αισθησιακήν έλξιν, ή κοινωνία καταδικάζει ως κυνικόν και διαφθορά της νεολαίας.

Έν τω μεταξύ ήθελα να παρατηρήσω ότι ή κοινωνία δεν έχει ακόμα άσκητην ανάπτυξιν δια να έννοήσει ότι ή λογοτεχνία είναι τόσο σοβαρά και απαραίτητη όσο και ή επ' στήμη. Στα μάτια της ο συγγραφεύς εξακολουθεί να είναι ή γελοιοποιός που διασκεδάσει την πλήξη των άφεντάδων, ή σκηνοθέτης που στολίζει τη ζωή με φωτεινές φαντασίες, ή οδηγός της κοινής γνώμης, που ακολουθεί το πρόγραμμα της επικρατούσης ροής εις δοθείσαν κοινωνίαν. Αί θρησκευτικά, ήθικα, πολιτικά και κοινωνικά άπαιτήσεις, υπαγορεύουν την θελήσι τους στην καλλιτεχνική δημιουργικότητα.

Ο ψεύτικος ιδεαλισμός της άστικής τάξεως που άρχει επί ολοκλήρου της γής (και άρχει παντού, και στο κεφαλαϊοκρατικά, και στα σοσιαλιστικά κράτη, το ίδιο!) άπαιτεί να παρουσιάζουμε τη ζωή μόνον άφου την πλύνουμε με άσθονερο. Η μεγάλη πλειονότης, και μάλιστα άνθρωποι όχι βλάκες, μέχρι σήμερα δεν μπορούν να κ ταλάβουν πως ή λογοτεχνία έχει τον σκοπό της: να χρησιμεύση ως ένωτικός κρίκος μεταξύ των ανθρώπων, όχι υπό την έποχριν ένώσεως περίε μίας, όσονδήποτε όραίας ιδέας, άλλ' υπό την έποχριν της καθαρής ανθρωπιστικής ψυχικής ένώσεως. Μόνον ή λογο' σχία δίνει στον άνθρωπο το μέσον να βγί' απ' τον περιορισμένο κύκλο της μοναδικής του ζωής, να γίνει εα με όλο τον κόσμο, να ζήσει όλες της ζωές, να αισθανθί' όλα τα αισθήματα, να έννοήσει όλες της χαρής κι' όλες της λύπας. Γιαυτό πρέπει ο λογοτέχνης να λέγη όλα τα της ζωής, χωρίς ψεύτικη ντροπή.

Ο Λέων Τολστόϊ ειπε κάποτε: «ο μόνος μου έρωας που αγαπώ μόλη μου την ψυχή, που πάντα ήταν, είναι και θα είναι περίλαμπρος, είναι ή αλήθεια!»

Αυτά είναι λόγια που, κάθε συγγραφεύς πρέπει με πίστινα γράμματα να έντυπώσει στη συνείδησί του.

Βεβαίως για τον άνθρωπο θα ήταν πολύ καλλίτερο αν το πνεύμα επικρατούσε της σαρκός, αν το σώμα έπαιζε μικρό ρόλο χωρίς να έπηρεάζη την τραγωδία της ζωής. Αυτό όμως δεν συμβαίνει, διότι ή πείνα και το φύλον άρχουν του κόσμου αν δύο πόλοι άξονος περίε του όποιον όλα στρέφονται. Αν και ο άνθρωπος έχει μυαλό πειό ανεπτυγμένο από τα άλλα ζώα, εν τούτοις υπόκειται εις τους ίδιους νόμους και με το τελευταίο έρωατο που σέρνεται επάνω στη γή.

Και αν ακόμα υπάρχουν παραδείγματα όταν έρωας μεταξύ άνδρος και γυναίκος γενιέται από μια καθαρώς ψυχική έλξη, αυτά είναι σπάνια σαν πράσινο μπουλιάντι, για' να μη ποιμε περισσότερο.

Ο έρωας πάντοτε και άπορητήτως άρχίζει με άσρκικήν έλξη, και τόσο αυτό είναι αληθές, όσον ο πόθος γενιέται πριν ακόμα παρουσιασθί' το αντικείμενον.

Τόσο τ' άγρό α όσο και τα κορίτσια, μόλις φθάσουν την έφηβικήν ηλικία, άρχίζουν να λυώνουν από μια υποσυνείδητη δίψα φυσικής προσεγγίσεως με άτομο του άλλου φύλου. Το σώμα τους μουδιάζει γλυκά, στο κεφάλι τριγυρίζουν πολλές ιδέες, μπρός στα μάτια τους προβάλλουν μυστηριώδεις κι' όρατες εικόνες.

Λίγο - λίγο αυτοί οι όραματισμοί παίρνουν σάρκα και όστα και λαβαίνουν σχήμα άνδρικού ή γυναικειου σώματος. Ο νέος με περίεργη έντατική προσοχή συνοδεύει με το μάτι κάθε νέα και όραία γυναίκα, και ή θεία γυναικειου γυμνού, έστω και σε εικόνες ή αγάλματα, του προκαλεί φλογερή ταραχή.

Και μόνη ή λέξις «γυναίκα» άντηχεί γι' αυτόν κάπως διαφόρετικά, τον ταράζει, τον φοβίζει μά και τον τραβά. Από αυτήν ακριβώς τη στιγμή, το κορίτσι κατεβάσει ντροπαλά τα μάτια μπρός στην επίμονη ματια άνδρος, στα βιβλία προ παντός ψάχνει την λέξη «έρωας», όνειροπολεί και λυώνει, και ταυτοχρόνως με άλλοκοτη περιέργεια κυττάζει στον καθρέπτη τους γυμνούς της ώμους. ... Ο καρπός ώρίμασε, πρέπει να πέσει.

Για' να συγκεντρωθί' αυτή ή ακαθόριστη, έλξις, σενα όρισμένο πρόσωπο, χρειάζονται μόνο καιρός και εύνοϊκαι περιστάσεις. Η έκλογή άποφασίζεται όχι αναλόγως του βαθμού της όμοιότητος του αντικειμένου προς ένα οϊονδηποτε ιδεώδες άλλ' απλώς από την τύχη κι' από την έντασι της έπιθυμίας. Αυτός είναι ο λόγος δια τον όποιον είναι τόσο συχνά και εύμετάβλητα τα ειδύλλια των νέων, αυτός είναι ο λόγος δια τον όποιον ένα νέο άτομο, που υπεχώρησε στη φωνή της σάρκας, τόσο συχνά ρωτά με δάκρυα τον έαυτό του: «πως έγινε αυτό» κι' αυτός είναι ο λόγος δια τον όποιον είναι τόσο συχνά αι αυτοκτονία μεταξύ της νεολαίας, στην άρχή της αισθησιακής της ζωής.

Κι' όταν ακόμα πρόκειται όχι για νέους, αλλά για μετωμένους άντρας και γυναίκες ή βάρσις μένει ή αυτή: είτε διότι μένει άνικανοποίητος ή γενετήσιος όρμη, είτε από μακροχρόνιο έγκράτεια, είτε από ιδιαίτερες έλκυστικές ιδιότητες του αντικειμένου, πρώτα πρώτα αναφαίνεται μια αισθησιακή έλξις που σιγά-σιγά παίρνει ύψος έρωατορπίας και τέλος μεταβάλλεται εις μεγαλειώδες αισθημα που συγκλονίζει την ψυχή και το σώμα και που όνομάζεται έρωας.

Κι' εγώ νομίζω πως αυτός ο «άληθινός

Έρωτα για τον όποιον λένε τα όρατα τους παραμύθια οι ποιητάι, οι ύμνηται αυτοί του παγκοσμίου ψεύδους, οι φλυαροὶν οι ήθικολόγοι, αυτοί που έρωτα έχουν να οβύουν τη ζωντανή ζωή, αρχίζει μόνο έπειτα από αρκετό καιρό μετά τον γάμο, δ' αν μεταξύ των δύο έπεσαν όλοι οι φραγμοί, όταν γνώρισαν κι' έμαθαν να σέβονται ο ένας τον άλλον.

Αν ο άντρας και η γυναίκα έδιναν σωστό λογαριασμό στον εαυτό τους για τα αισθήματά τους κι' ήθελαν να είναι ειλικρινείς, στην πρώτη περίπτωση έπρεπε να πουν ο ένας του άλλου: δέν σ' αγαπώ άκόμα, έλπίζω όμως να σ' αγαπήσω—προς τό παρόν πάρε με, έπειδή έγω ήται τό θέλω!

Οι ύπερασπισται της ψυχικής αρχής στον έρωτα, πρέπει ν' αποφεύγουν την δυσάρεστη γι' αυτούς έρώτηση: αν ο έρωτα γεννιέται με την ψυχική επικοινωνία, τότε γιατί αυτή η ψυχική άγαλλίασις με τόση έπιμονή και σταθερότητα όρμα στο κρεβάτι σε μανιακές περιπτώσεις δύο γυμνών σωμάτων;

Όταν μεταξύ άνδρος και γυναικός δέν υπάρχει αισθησιακή έλξις, ο έρωτα είνε αδύνατος και τό, πολύ-πολύ τον άντικαθιστά ένα άλλο αισθημα που λέγεται φιλία. Κι' εν τούτοις στής συναναστροφής, ιδίως μεταξύ νέων, γίνονται πολύ συχνά δυνατές συζητήσεις με θέμα: είνε κατ' αρχήν δυνατή φιλία μεταξύ άνδρος και γυναικός.

Και τό γεγονός μόνον ότι υπάρχει έτσι ζήτημα είναι αρκετά σημαντικό. Αυτό μαρτυρεί περί του ότι εις τάς σχέσεις άνδρος και γυναικός, τό φύλον έχει τόσο μεγάλην έπηρεσιαν, ώστε δύσκόλα τό μυαλό αντιλαμβάνεται την ιδέαν συνδέσμου μεταξύ των, εις τον όποιον τό φύλον δέν παίζει κανένα ρόλο.

Κι' αυτό είνε πολύ φυσικό.

Ένας άντρας θα βρη εύκολότερα άπάντησι στής ψυχικής του απαιτήσις, σέναν άντρα, και μια γυναίκα—σε γυναίκα, επειδή άτομα του αΐτου φύλον έχουν, βεβαίως, περισσότερο τα κοινά, και εύκολότερα έννοούνται μεταξύ τους.

Απαντώντας, μια γυναίκα, ο άντρας πρώτ' απ' όλα την κοιτάζει με άρσενικά μάτια, κι' η γυναίκα τον άντρα—με θηλυκά.

Όποιοιδήποτε και αν είνε, πέ όποιοιδήποτε έπίπεδον άναπτύξεως και αν βρίσκονται, η πρώτη τους δρώτησις είνε: έμπορείς να γίνης δική μου ή δικός μου; Αν όχι, χωρίζονται άδιάφοροι και δέν ένδιαφέρονται πιά ο ένας για τον άλλο, αν ναι, αρχίζουν περισσότερο ή όλιγότερο φανερό φλέρι. Και αν άκόμη αι μεταξύ των σχέσεις προσλάβουν χαρακτήρα τελείως ήθηθεν φιλικό, πάντα η φιλία τους θα έχει μια έρεθιστική γεύσι έλκροής έρωτοτροπίας.

Η φωνή της σάρκος άντηχεί μ' έπιμονή και δύναμι κι' η ύποκρισία της κοινωνίας συντελεί μόνο εις τό να είνε ποικισμένες με ψεύδος οι σχέσεις μεταξύ άνδρος και γυναικός, ψεύδος που

φέρουν και στο γάμο τους.

Όσο και αν αγαπιώνται οι σύζυγοι μεταξύ των, πάντως θα μείνουν εκείνο που είνε, — άντρας και γυναίκα, με όλα τους τα ένστικτα.

Πολύ όρατος ή γαλατίας ούρανος, καλά τ' οόδα, περίλαμπρος ο Άπόλλων, μαγευτική ή Αφροδίτη. Αλλά έπίσης όρατοι είνε οι κεραινοί και τα σύννεφα, οι άκάκιες και τα χρυσάνθεμα, η Άρτεμις και ο Άντίνοος.

Θα θεωρούσαμε ως αξιολύπητο μανιακό τον άνθρωπο εκείνον που σε όλη του τη ζωή θα θαύμαζε μόνο ένα οόδο, γυναικείας τό πρόσωπο απ' όλες τις άλλες καλλονές του κόσμου του Θεού.

Όσο κι' αν είνε πνευματώδες ένα οιοιδήποτε ποιητικό έργο, είνε όμως αδύνατο να διαβάξη κανείς ένα και τό αυτό βιβλίο, όπως είνε αδύνατο να τρέφεται σόλη του τη ζωή με την ίδια πάντα τροφή, όσοιδήποτε νόστιμη και αν είνε.

Και εν τούτοις από τον άντρα και την γυναίκα που είχαν την άτυχία να ένωθουν με γάμο, απαιτείται να ξεχάσουν τελείως πώς ένωχον κι' άλλοι άντρες και γυναίκες. Είνε άληθεια πώς η κοινωνία τους έπιτρέπει να έχουν σχέσεις φιλικές ή ύπηρεσιακές με οιοιδήποτε, παραδέχεται μάλιστα να βλέπουν και να συγκρίνουν, πέραν αυτού όμως ύψώνεται τοίχος σιδερένιος.

Τό περίεργο είνε ότι η κοινωνία έξυψώνοντας τόσο την ψυχή και ταπεινώνοντας τό σώμα, παραδέχεται να μεταδίδουν οι σύζυγοι εις όποιοιδήποτε θέλουν τους ψυχικούς των θησαυρούς, και παρακολουθεί άυστηρά, ώστε να διατηρούν άνεπαφο ακριβώς εκείνο που θεωρούν έλαχίστης αξίας και μάλιστα ταπεινωτικό για τον άνθρωπο.

Η φύσις όμως δέν λογαριάζει της ανθρωπίνης άρχικουταμάρας. Η γυναικεία καλλονή ταράσσει τόσο τον παντρεμένο, όσο και κάθε άλλον άντρα, κι' η γυναίκα ποτέ δέν μένει άδιάφορη για την έντύπωσι που κάνει στους άλλους άντρες. Η γεννητός όρμη όπως και κάθε άλλο αισθημα έχει ανάγκην πό ποιητικά και νεωτερισμό. Όσο κι' αν αγαπώνται μεταξύ τους οι σύζυγοι, τα χάδια τους εν τούτοις από τέλος καταντούν άπλή φυσολογική λειτουργία και προσλαμβάνουν χαρακτήρα ψυχικής άφθορίας.

Αυτή η λέξις θα φανεί εις πολλούς ύπερβολικά δυνατή, είνε όμως είνε. Όταν αι σύζυγοι και τρυφερότητες, ένκα της ναο θυήτου έπαυ να είσεως των, χάσουν την δξύτητά τους και γίνουν βαχ ές οι σύζυγοι παρατήτως έπίδιδονται εις ο αστροφής της φύσεως, που δέν έχουν άλλη όνομασία παρά ψυχική άφθορία.

Και έπί τέλους, και οι δύο ίρχίζονται να λαχραούν γ' ά νέες συγκινήσεις, και η λαχάρα τους όσο πώς και μεγαλώσε, χάρις σε ένεξάντητα δολώματα από τα όποια είνε γεμάτη η ζωή που ζούμε. Τότε οι πειδ αδύνατοι ύποκυ-

HENRY BARBUSSE

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Τα χρόνια είνε τόσο μικρά που η νύχτα καθώς πέφτει φαίνεται σα να ξεφυλλίζεται μέσα στο μικρό έμπορικό. Μόλις διακρίνει κανείς άνάμεσα από την πρόσνη τζαμαρία τό φώς του φανού που κρέμεται μ' ένα σκοινί στο δρόμο Σαιντ Όνορέ, μπρός στο σπίτι του εισαγγελέα. Η κυρά Χωκάο, η έμπόρισσις, έχει κίολας αποσυρθη στο πίσω μαγαζι, μέσα στο όποιο κατοικεί. Διακρίνει κανείς την όλοστροφύλλη σιλουέτα της, δίπλα στη μικρή βιβλιοθήκη, όχι μακριά από τό κρεβάτι.

Μέσα στο έμπορικό, τα δυο νέα κορίτσια, οι διάλληλοι δηλαδή, χασομερούν. Η όμορφη Στέλλα κάθεται και κοιτάζει κάτι τι που τό κρατεί πάνω στα θεικά της γόνατα. Η Όλυμπια, λεπτοκαμωμένη, άσθενική, σχεδόν κακοκαμωμένη, στριφογυρίζει δά και κεί.

Πλησιάζει τη Στέλλα και βλέπει πώς είνε ένα γραμμα που κάνει τη φίλη της να θαμβώνεται σα μπρός σ' ένα κόσμημα, και ν' άναστενάξη. Η Όλυμπια την έρωτά με μια δειλή κίνηση και μια φτώχη γκριμάσα. Τότε η Στέλλα της τό διηγείται όλα:

Αυτό τό γραμμα είνε από ένα νέο ποι λέγεται Σελεστέν. Τόν ειχε δει, όμορφο σαν τον ήλιο μια μέρα περνώντας στο δρόμο του Ένοπλου Ανθρώπου, όπου εργάζεται σ' ένα γραφείο. Αύτος δέν την ειδε, ούτε ξαίρει πώς αυτή τον ειδε. Αλλά θα ιδήθούν και θ' αγαπηθούν. Έκεινος της τό βεβαίώνει με σ' ά γραμματά του και κείνη τό πιστεύει μέσα στα δικά της. Τα γραμματά τους; Παραδίδονται στον ένα και τον άλλο, από χέρια πιστά, από μια γυναίκα που τη λένε Μορέν, ήλικιωμένη, που τό έξωτερικό της δείχνει για τίμια γυναίκα και που έρχεται ταχικά στο έμπορικό, ήθηθεν η κάα νάγοράση ή κάτι να πουλήση.

Η Στέλλα, η βασίλισσα του άγνωστού νέου, άναστενάζει από άπερίοριστη έλπίδα. Η Όλυμπια, η άδικημένη από τη φύση, άναστενάζει από άτέλειωτο παράπονο.

Αφού έκλεισαν τό έμπορικό, κάθε μια άνέ-

πτον στον πειρασμό και ο γάμος ή διλύεται ή δηλητηριάζεται με τό δηλητήριο της απιστίας, κι' οι πειδ εσταθείς παλαίουν με τον εαυτό τους, βιάζοντες και την ψυχή και τό σώμα τους, μέχρι τέλους.

Η βία όμως εναντίον της φύσεως ποτέ δέν μένει άτιμώρητος.

Στις σχέσεις των σύζυγων ύπαισέρονται η άγανάκτησις και η πλήξις, ο γάμος καταντά βάρος, και μεταξύ τους αρχίζει κρυφή ή φανερή, πάντα όμως βασανιστική, έχθρότης.

N. ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ

βηκε στο πτωτικό της. Η Όλυμπια κοιτάζοντας τον εαυτό της στον καθρέφτη εκείνο τό βραδυ, φοβήθηκε περισσότερο από άλλοτε τη θλ βερή άσκήμα του προσώπου της.

Οι μέρες περνούν. Τώρα η Όλυμπια ξαίρει τό μυστικό κ' έτσι αυτή παίρνει από την κυρά Μορέν τα γραμματά του Σελεστέν για να μην μπορέση κανείς να ύποψιαστή τίποτε. Όσοσο η Στέλλα είνε πολύ κοκέτα. Στριφογυρίζει μέσα στο μαγαζι με τις μεναζωτές της κάλτσες, τό μικρό άσημένο σταυρό, με τό θαυμαστό της πρόσωπο, μέσα στα χρυσαφένια της μαλλιά, σαν ένας όμορφος στριφογυλός καθρέφτης. Χαμογελά σ' όλους τους πελάτες. Απαντά με ύπερβολική όρη στα λόγια των αξιωματικών και στις άβάντσες του ντε Κονφλάν που με τό ροδοκόκκινο φαρδύ λαιμό του και τ' άναμμένα μάγουλά του μοιάζει σαν ένα σφαχτό, μα που φορεί ένα τόσο πλούσιο γλέκο, τέτοιο που όμοιο δέν έχουνε ιδεί ποτέ.

Μια Κυριακή η Στέλλα πήγε στην έξοχή: στη Μονμάρτη, χωριό στα περίχωρα του Παρισιού. Έπειτα δέν ξαναφάνηκε πιά. Σ' ένα γραμμα της μόνο, από την Όρλεάνη, άνάγγελε πώς ειχε άποκατασταθή.

Ε, τί; Παντρεύτηκε; Μπασ' και την έλεψε ο ντε Κονφλάν μέσα στα πυκνά δάση της Μονμάρτης ή μήπως έγινε σύζυγος κ' ένενός από τους πολλούς στρατιωτικούς που συχνάζαν στο μαγαζι; Η μήπως ο όμορφος Σελεστέν...

Όχι, κατά τα φαινόμενα δέν ήσανε ο Σελεστέν, γιατί αυτός έστειλε γραμμα μέσω της κυρά Μορέν.

Η Όλυμπια, ασπασμένη πήρε τό γραμμα. Με μια παράξενη τρομύρα δέν τολμά άκόμα να είδοποιήση τη γρηά για την άναχώρηση της Στέλλας...

Όλη τη μέρα παραμιλά, δέν έχει ήσυχία. Ξαίροντας πώς δέν θα ξαναϊδή τη Στέλλα, σκέφεται ν' άνοίξη τό γραμμα. Στην άρχή δέν τολμά, έπειτα ταλαντεύεται και στο τέλος αποφασίζει και τ' άνοίγει. Ο Σελεστέν θρηνούσε γιατί δέν ειχε κέα. (Φτωχέ παρατημένο, νάξαιρες!...)

Αλλά τι όμορφα που έκφραζότανε! Τι χείμαρος από εικόνες άρμονικές και πλούσιες! Ποτέ του δέν ειχε ξαναγράψη έτσι!

Η Όλυμπια τρέμει. Πότε ένα παγωμένο ρίγος περνά τό σώμα της, ποτε ένας πυρετός τό κατακαίει. Αυτό τό γραμμα που κρατεί στα αδύνατα χέρια της, αυτά τό παράπονα που διαβάξει δέν μπορεί να κρατήη να πιστέψη, για λίγες στιγμές, δι για κείνην άληθινά γραφή κανε, για κείνη, τό δυστυχισμένο κ' έγκαταλειμένο πλάσμα!

Για κάμποσες μέρες μιὰ παράξενη συγκίνηση τὴν κρατᾷ καὶ ὑπηρετεῖ τοὺς πελάτες καὶ τὶς πελάτισσες μὲ ἀφηρημένα μάτια καὶ μ' ἓνα ἀτέλειωτο χαμόγελο.

Καὶ νὰ ποὺ καὶ δεύτερο γράμμα τῆς δόθηκε ἀπὸ τὸ Σελεστέν, γεμάτο ἀπὸ παθητικὰ παρακάμια ποὺ κανεὶς δὲν θὰ μποροῦσε νὰ φαντασθῆ.

Σ' αὐτὸ τὸ γράμμα ἡ Ὀλυμπία ἀπαντᾷ. Ναι, τοῦ ἀπαντᾷ. Θεέ μου, τί συγκίνηση τὴν πνίγει μόλις πᾶνει τὴν πέννα, τί τρεμούλα σφίγγει τὴν πτωχούλα τῆς καρδιά!

Ὅσοι μὲν γράφτηκαν τὰ πρῶτα λόγια, μιὰ τρέλλα ἐπίασε τὸ νέο κορίτσι: μήπως καὶ δὲ φαντάζεται σχεδὸν πὺς γράφει γὰ λόγια-ριασμό τῆς; Ἦτανε τόσο στερημένη ἀγάπης ποὺ μεθ' αὐτὸ μὲ μιὰ λέξη, ἔστω καὶ κρυφά, ἔστω καὶ μὲ ἀπάτη. Κ' ἡ Ὀλυμπία ἀφίεται νὰ νὰ κυριεύτῃ ἀπ' αὐτὸ τὸ φοβερὸ τῆς φαντασίας παιχνίδι καὶ ὑπογράφει «Στέλλα».

Ἐδωδε τὸ γράμμα στὴν κυρὰ Μορέν. Αὐτὴ ἡ καλοπροαίρετη γορᾶ ἀμέσως πῆγε στὸ δρόμο τοῦ «Ἐνοπλοῦ Ἀνθρώπου», στάθηκε σὲ κάποιο παράθυρο καὶ χτύπησε μὲ τὸ μπαστοῦνι τῆς στὸ πεζοδρόμιο. Στὸ ἀνοιγμὰ τοῦ παραθυριοῦ φάνηκε ἀμέσως τὸ μυτερὸ πρόσωπο τοῦ πειναλέου γραφιά κ' ἓνα ἀδύνατο μεγάλο χέρι ἀπλώθηκε. Ἦτανε ὁ Νίκος ἓνας νέος ψηλός, ἀδύνατος σὰν κρεμασμένος, στὰ κατὰμαυρα ντυμένος, μὲ μυτεροὺς ὤμους, μὲ τ' ἀεικνήτα μάτια ποὺ μέσα τοὺς ἦτανε ἀναμμένη μιὰ παράξενη φωτιά. Κάτι τι τὸ ἀξιολύπητο, τὸ πτωχὸ καὶ καλλιτεχνικὸ ἦτανε ζωγραφισμένο πάνω στὸ πρόσωπό του, τὸ κατακίτρινο σὰν παλὸν χειρόγραφο.

Πῆρε τὸ γράμμα καὶ εἶπε: «Θὰ τὸ δώσω στὸν κ. Σελεστέν». Καὶ λέγοντας χάρηκε σφίγγοντας πάνω στὸ στήθος του τὸ γραμματάκι.

—Μόνο νὰ μὴν ἀντιληφτῆ ἡ γορᾶ πὺς ὁ Σελεστέν ἔφυγε δῶ καὶ ὀχτῶ μέρες! σκέφτηκε, διευθυνόμενος στὴ σκάλα τῆς σκάλας, στὴ σκοτεινὴ του καμαρούλα, ποὺ γιὰ μόνον φαί τὸν περιμένε λίγη σαλάτα.

Τὴν ἀπάντησιν ἡ Ὀλυμπία τὴν ἔλαβε καὶ τὴ διάβασε στὸ γλυκὸ σούρουπο, ἀναστεναζόμενος, ἐμμένοντας στὸ λαμπρὸ τῆς ὄνειρο, μὴ θέλοντας, μὲ μιὰ θεία ἀδωότητα, νὰ ἴδῃ πῶς μακρὰ ἀπὸ τῆ σημερινῆ εὐτυχία.

Δοιπὸν, ὁ νέος τὴ θερμοπαράλοῦσε νὰ δεχτῆ ἓνα ραντεβού, τὸ δέλι, στὴ γωνιά τοῦ δρόμου Μενετιεῖ καὶ Μλοβούρ.

Πῆγε στὸ ραντεβού, μὲ μάτια παράφορα καὶ λαμπρὰ, ἀναίσθητη γιὰ τὴν πραγματικότητα, ἀνίκανη νὰ νῆν καταλάβῃ, Ἐνῶ βιάδιζε τὰ χεῖλια τῆς ψιθυρίζανε. Μιλοῦσε στὸ φίλο ποὺ θὰ συναντοῦσε, σὰ μιὰ μοναχὴ ποὺ προσεύχεται. Μὰ ἄξαφνα, μόλις ἔφτασε στὸ προσδιορισμένο μέρος, σταματᾷ, μὲ ἓνα παγωμένο ῥίγος. Ἀμέσως ἄλη τῆς ἡ ἔξαψη χάρηκε. Ἀπότομα βλέπει τὴν ἀλήθεια καὶ αἰσθάνετε τὴν παραφροσίνῃ τῆς! Μιὰ θλιμμένη φωνὴ τῆς ξεφεύγει

Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΩΝ

Ἐπειδὴ εἰς τὴν πρόσκλησιν τῶν «Παρασκηνίων» διὰ τὴν ὑπόβολὴν μονοπρακτικῶν ἔργων, ἐλάχιστοι ἀπήντησαν, ἐστάλησαν δὲ εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Περι-οδικοῦ μέχρι τοῦδε μόνον ἕξ (6) μονοπρακτικὰ δράματα, ἢ συσταθεῖσα πρὸς κρίσιν τούτων ἐπιτροπῆ, ἀπεφάσισεν δημοθύμως καὶ ἐνέκρινε τὴν παράτασιν τῆς προθεσμίας τοῦ Διαγωνισμοῦ μέχρι τέλους Ἰουνίου τ. ε., μὲ τοὺς αὐτοὺς ὡς καὶ πρότερον ὅρους, ἐλπίζουσα ὅτι θ' ἔλθει εὐρεθῆ εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ κρίνῃ, εἰ δυνατόν, περισσότερα ἐκ τῶν ἤδη σταλλέντων μονοπρακτικῶν καὶ νὰ βραβεύσῃ ἐπαξίως τὸ ἀντιπροσωπευτικώτερον τούτων.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

καὶ σφίγγει τὸ ἄσπρο σάλι τῆς ποὺ φαίνεται πὺς πέφτει καὶ χτυπᾷ τοὺς ὤμους τῆς σὰ φτεροῦγα πληγωμένου πουλιοῦ.

—Μὰ τί, μήπως τὴν ἀπατοῦν τὰ μάτια τῆς; Μιὰ ὑψηλὴ ἀδύνατη φόρμα, σὰ μιὰν ἀχιτίδα σκάς, ξεκόλλησε ἀπὸ τὸν τοῖχα καὶ πῶς δειλῆ τρέμοντας περισσότερο ἀπ' αὐτὴ, τὴν κοιτᾷ μὲ μάτια ποὺ λάμπουν ἀπὸ ἀγάπη καὶ θερμὴ παράκληση.

Θέλουνε νὰ προχωρήσῃ ὁ ἓνας πρὸς τὸν ἄλλο... Δὲν μποροῦνε νὰ κάνουνε οὔτε βῆμα. Ἀλλὰ ἀνοίγουνε τὴν ἀγκαλίαν τοὺς καὶ ἀναγνωρίζονται ψιθυρίζοντας:

Πόσο εἶσαι ὁμορφῆ! — «Πόσο εἶσαι καλός!»

ΝΙΚΟΣ Ι. ΣΟΥΡΗΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

ἸΑΡΥΘΕΙΣ Τ.Α. 1885

3 ΟΔΟΣ ΒΥΣΣΗΣ 3 — ΑΘΗΝΑΙ

ΑΠΟΘΗΚΗ ΚΟΜΒΙΩΝ ΚΑΙ ΥΛΙΚΩΝ ΔΙΑ ΡΑΠΤΑΣ

Βελοῦδα Γαλτῶν - Τμήμα Μεταξουργεῖου

Τιμαὶ Ἀσυναγώνιστοι

Πώλησις Χονδρικῆς καὶ Λιανικῆς

ΜΑΛΛΙΑΓΡΟΣ, ΠΑΠΑΣΤΑΜΕΛΛΟΣ & ΣΙΑ

Τὸ κατάστημα τῆς μόδας μὲ τὰ ἐκλεκτώτερα εἶδη.
Τιμαὶ εἰλικρινεῖς καὶ λογικαί.
Ἐρμού 12—Ἀθῆναι

ΑΦΟΙ Δ. ΦΩΣΤΗΡΑ

Ἐρμού 86—Ἀθῆναι
Ὅλα τὰ γυναικεῖα εἶδη: Ὑφάσματα, μεταξωτά, τσαντάκια, ἀρώματα. Ὅλα ἀσυναγώνιστα.

Χ. ΔΕΛΟΥΔΗΣ

ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 16

Ἐκλεκτὰ Τυριά
Βούτυρα
Ἀλάντες

ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Α. ΧΑΝΤΖΑΡΑ & Γ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΣΙΓΑΡΕΤΤΑ ΕΚΛΕΚΤΑ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

ΜΑΡΚΕΣ: Ἄρνη—Τσιμπέλια. Ντάμες Τσιμπέλια—Βύρων.

ΚΑΡΔΙΤΣΑ

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ

«Δ^ο ΠΕΡΓΑΜΗΝΟΣ»,

Η ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΠΛΟΥΣΙΟΤΕΡΑ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Θεραπεύονται ἐν ἀπῶ πάσαι αἱ νόσοι τοῦ στόματος καὶ τῶν ὀδόντων ἐντός ἐλαχίστου ἐπισκέψεων.

Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ τελειότης τῶν κλινικῶν καὶ τεχνικῶν μέσων αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὴν μεγαλύτεραν ἐγγύησιν διὰ τοὺς πελάτας του.

Ἡ ἀντισηψία καὶ ἀσηψία τηρεῖται μὲ φανατικὴν ἀπόχρησιν ἀποχρησῶν.

Ἐκτελοῦνται ἐν ἀπῶ αἱ τελειότεραι πρόσθετικαὶ ἐργασίαι. Ἦτοι: Ὀδόντες λευκοὶ καὶ χρυσοὶ ὡς καὶ ἐκ πλατίνης καὶ συνδυασμοῦ ἀμροτέρων; Ὀδοντοστοιχίαι σταθεραὶ μετὰ ἢ ἀνευ οὐρανίσκων ὅπως ἰδίου συστήματος. Ἐφευραὶ σταθεραὶ καὶ κινηταὶ RYOTS, RICHMOND LOGAN, DAYIS, γέφυραι ἀνευ στηριγμάτων ἐμφανῶν δίδουσαι τὴν ἐντέλειαν φυσικῶν ὀδόντων καὶ ἀποκλείουσαι τὴν ἐμφάνισιν χρυσοῦν ἐμβολωμάτων ἐν τῷ στόματι. COURONNES ἀφανεῖς, γέφυραι λυόμεναι κατὰ βούλησιν.

INLAYS χρυσοῦ, ἐκ πλατίνης καὶ τελειοτάτης φυσικῆς ἐμφανίσεως καὶ παντοῖα μηχανήματα χειρουργικῆς ἐργασίας δι' ἀπερροφημένα ὄπλα καὶ οὐρανοπλαστικῆς ἐργασίας διὰ τὴν ἀνάπλασιν ἐλαττωματικῶν ἢ κατεστραμμένων ὀδοντίων καὶ ὄψεων (γλωττίδων).

Ὀρθodontικαὶ ἐργασίαι τελειοτάται πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν στρεβλοῦσιν καὶ ἀναμάλων ὀδόντων εἰς ἀρμονικὴν εὐγραμμίαν.

Ἐκτελεῖται ἐν γένει πάσα θεραπευτικὴ καὶ πρόσθετικὴ ἐργασία ὑπὸ τοῦ καλλιτέρους ὄψεως καὶ πάντοτε ἐν εὐθύνη καὶ ἐγγύησιν τοῦ Ιατροῦ.

ΤΜΗΜΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΝ

Παρέχονται εὐκολίαι διὰ πληρωμῆς κατὰ μηνιαίας δόσεις εἰς τοὺς μὴ εὐπόρους καὶ τοὺς βιοκαλαιστὰς ὑπὸ ὄψεως ἐλευθερίου καὶ ἀπόχρησιν φιλανθρωπικῶς.

Ὁραὶ ἐργασίας 9—12 π. μ. 3—7 μ. μ. Αἱ συνεντεύξεις ἀπολύτως σταθεραὶ.

48Α ΟΔΟΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 48Α

ΑΓΓΛΟ - ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΑΛΗΜΕΝΟΝ
Δραχ. 28.000,000

Έδρα εν Ἀθήναις Ὁδὸς Κοραῆς 5
Ἐποικία εν Πειραιεὶ Ὁμήρου 6
Πρακτορεῖον εν Νέῃ Ὑόρκῃ

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

7 %

ΜΕΧΡΙ ΔΡΑΧ. 100.000

ΑΠΗΛΛΑΓΜΕΝΟΝ ΠΑΝΤΟΣ

ΦΟΡΟΥ